

We doen het samen

04 “De Dorpskamer is van iedereen.
Iedereen is welkom en hoort erbij.”

www.welzijnbrummen.nl

In deze editie:

05

Buurtklus zoekt
vrijwilligers

06

Mensen bloeien
weer op, dankzij
Welzijn op Recept

07

Base Eerbeek
is open!

17

Omgaan met rouw
en verlies

Voorwoord

Beste inwoners van onze mooie gemeente, net als in eerdere jaren geven we weer een krant uit waarin we vertellen wat we doen en waarvoor u bij SWB en haar samenwerkingspartners terecht kunt. Vaak is dat meer dan mensen denken! Voordat ik iets vertel over wat u in deze krant kunt verwachten, wil ik graag iets vertellen over de functie en waarde van het sociaal werk.

Directeur Martine Jurriens

Terwijl de vergrijzing in Nederland toeneemt, neemt het tekort aan personeel in de zorg- en welzijnssector zorgwekkende vormen aan. Reden te meer om de samenwerking tussen zorg, welzijn en andere sectoren binnen een gemeente nog verder te versterken. Goed om te weten: onderzoek toont aan dat er met de inzet van één sociaal werker ruim 3,5 zorgmedewerkers minder nodig zijn.

Dat komt doordat sociaal werk in grote mate preventief werk is. Als het ons lukt om vroegtijdig met mensen in contact te komen, zien we wat hun vragen en behoeften zijn. Soms worstelen mensen met een vraag in het hier en nu, soms zijn er zorgen of risico's in de toekomst. Die bespreken we en daarna kijken we samen wat iemand zelf kan doen – of met een beetje hulp van iemand anders – om dit aan te pakken voordat het een probleem wordt. We luisteren, denken mee, geven informatie en helpen iemand op weg, zodat hij of zij daarna zelf weer verder kan.

Onze sociaal werkers ontmoet je gewoon in je eigen buurt of dorp. Ze zijn goed bereikbaar, kennen veel mensen en weten de weg naar allerlei voorzieningen en activiteiten binnen de gemeente. Zo kunnen we voor heel veel mensen iets betekenen. Omdat we zien hoe mensen hiervan opbloeien, willen we graag nog méér inwoners bereiken. We doen daarom ons best om de drempel naar het sociaal werk nog verder te verlagen.

Bijvoorbeeld met de Dorpskamers, die sinds dit jaar hebben geïntroduceerd in zowel Eerbeek als Brummen. Iedereen is er welkom, zonder afspraak. Je kunt elk moment van de dag binnenlopen voor een praatje, een bak koffie of een leuke activiteit. Sommige mensen komen op eigen initiatief, andere worden even 'bij de hand genomen' door de sociaal werkers van Welzijn op Recept. Dit zijn vaak mensen die via de huisarts bij ons terecht komen en met wie we in heel korte tijd mooie stappen zetten die echt een verschil maken in hun leven.

Een ander voorbeeld zijn de bijeenkomsten Rouw en verlies die in 2024 van start zijn gegaan. Hier kunnen

mensen ervaringen delen en op die manier elkaar ondersteunen in een lastige periode. Dat gebeurt eerst met hulp van een sociaal werker bij SWB, daarna gaan deelnemers zelfstandig verder, afwisselend bij elkaar thuis.

Mensen even op weg helpen, waarna ze op eigen kracht verder gaan, is ook wat onze nieuwe opbouwwerker Erwin doet. Met een opvallende caravan bezoekt hij allerlei plekken in de gemeente, gaat met mensen in gesprek kijkt en luistert naar wat er leeft. Vervolgens probeert hij mensen te stimuleren om zelf initiatieven te nemen. Soms geeft hij zelf een eerste aanzet, daarna nemen mensen het stuur over en trekt Erwin zich terug. Ook het Maatjesproject, dat al langer loopt, is een mooi voorbeeld van inwoners die elkaar helpen. Een beetje aandacht, samen wandelen, een spelletje doen of ergens een kop koffie drinken, doet vaak wonderen. Het verlicht zorgen en haalt mensen letterlijk uit hun huis.

Sociaal werk is er voor iedereen, dus ook voor de jeugd. Onze jongerenwerkers bezoeken hen op allerlei plekken op straat. Daarnaast komen tieners en jongeren naar ons toe, in Base Brummen en in het gloednieuwe jongerencentrum Base Eerbeek. Meteen na de opening begin dit jaar, merkten we opnieuw hoe belangrijk het is voor de jeugd om een eigen plek te hebben waar je naar toe kunt om een spelletje te doen, te kickboksen of gewoon even een praatje te maken. Als je een plek in de buurt hebt waar je je gezien en geaccepteerd voelt, is de kans veel groter dat het goed met je blijft gaan.

In deze krant vertellen onze collega's wat ze doen en wat dat betekent voor de mensen met wie ze werken. Naast de werkgebieden die ik hiervoor al heb genoemd, leest u over Knooppunt Mantelzorg, het senioren huisbezoek, het sociaal cultureel werk, het steunpunt Geld en Administratie, Doe mee in Brummen, de begeleiding van statushouders en

Oekraïners, de cultuurcoaches, Buurtklus en de Vrijwilligerscentrale.

Hoewel iedereen anders is en een andere behoefte heeft of activiteit doet, is er één belangrijk gemeenschappelijk element: we doen het samen. Onze sociaal werkers werken samen met inwoners én met de vele vrijwilligers die zich elke dag bekommeren om, en inzetten voor het welzijn van hun medemens. Daarnaast werken we nauw samen met professionals van andere (partner)organisaties. Bijvoorbeeld de lokale huisartsen, Team voor Elkaar, de fysiotherapeuten, Sportkompas, Veluwonen, maar ook de bibliotheek, zoals u in deze krant kunt lezen.

We blijven investeren in onze professionele netwerken en tegelijkertijd helpen we inwoners om hun persoonlijke netwerk te versterken. Samen ben je sterker en kun je méér. Zo zorgen we dat mensen zich gezien en gehoord voelen en voorkomen we dat mensen vereenzamen of zich buitengesloten voelen. Maar het effect gaat nog veel verder: als je meedoet en het gevoel hebt ergens bij te horen, slaap je beter, voel je je gezonder en gelukkiger, heb je meer zelfvertrouwen en minder de neiging om dingen te doen die niet goed zijn voor jezelf of je omgeving.

Tot slot: we zijn blij dat onze gemeente onze visie deelt en het sociaal werk actief ondersteunt en stimuleert. Enerzijds omdat je hiermee sterk kunt besparen op kosten van dure voorzieningen, maar vooral omdat ook zij graag ziet dat inwoners goed in hun vel zitten, zich onderdeel voelen van de samenleving, zich betrokken voelen bij elkaar en bereid zijn elkaar te helpen als iemand het nodig heeft. Geweldig toch!

Ik wens u veel leesplezier.

Martine Jurriens
directeur Stichting Welzijn Brummen

Even voorstellen: Jeffrey, beheerder Plein 5

Beheerder Plein 5 Jeffrey van der Hoeven

“Ik ben Jeffrey van der Hoeven. Sinds twee jaar werk ik bij Stichting Welzijn Brummen als beheerder van Plein 5. Daarvoor was ik 30 jaar allround timmerman. Dat heb ik met veel plezier gedaan, maar het werk in de bouw is fysiek zwaar en bovendien leek het me leuk om eens iets compleet anders te doen. Liefst iets op sociaal gebied, want dat vind ik ook altijd erg leuk.

Toen ik hoorde dat deze functie vrijkwam, werd ik nieuwsgierig naar wat het precies zou inhouden. We kwamen in gesprek, het klikte en nu werk ik hier alweer twee jaar. Het bevalt heel goed.

Na een meeloopperiode ben ik begonnen om allerlei zaken op te pakken. Het opruimen en reorganiseren van ruimtes, maar ook zaken repareren, een nieuwe keuken plaatsen en een beamer ophangen. En dan is het natuurlijk handig dat ik ervaring heb als timmerman, want dan hoef je niet voor elk wisselasje iemand te bellen. Wat ik zelf kan doen, doe ik en soms springt mijn vader even bij, die vindt dat leuk en hij heeft ook twee gouden handjes.

Ik werk van maandag tot en met donderdag en doe van alles. Zoals? Mensen ontvangen die het gebouw binnenkomen, vraagbaak zijn, plannen, boodschappen, de kassa, onderhoudscontracten afsluiten of een keer per maand de brandmeldinstallatie

testen. Het komt erop neer dat ik moet zorgen dat alles loopt, dat mensen tevreden zijn. En als bezoekers vragen hebben, probeer ik het op te lossen.

Ik vermaak me prima, vooral met de mensen. Ze komen hier niet alleen om allerlei activiteiten te doen, maar ook voor een beetje gezelligheid, een kop koffie en even een praatje maken. Daarnaast vind ik het contact met de collega's leuk en met de vrijwilligers. Op Plein 5 zijn er zo'n 15 die van alles doen. Als er een nieuwe komt, moet je die wel even inwerken, maar verder redt iedereen zich zelfstandig.”

Colofon

Teksten en

vormgeving: Harke Kuipers en
Dave van Doorn

Fotografie: Evert van de Worp,
Susanne Thijsen,
Edith Gloerich,
Mette Spiegelenberg,
Shutterstock

Eindredactie: Stichting Welzijn
Brummen

Drukwerk: Drukwerkdeal

Sociaal cultureel werk: we doen teveel om op te noemen!

“Nog meer dan in vorige jaren, merk ik dat Brummense organisaties en de gemeente samenwerken. Dat is geweldig. Het levert ontzettend veel op voor de deelnemers aan onze activiteiten. Ons ook, trouwens, ik geloof dat het nog nooit zo druk is geweest in onze dorpshuizen. Wij doen ons uiterste best om mensen allemaal een plek te geven en iets te bieden waar ze blij van worden.”

Oudercafé, in samenwerking met Opladers

Sociaal werker Ruth Frederiks licht een paar ‘projecten’ uit die dit jaar in het oog springen. “Een mooi voorbeeld is het Oudercafé dat Fiona Vloet van #Opladers en SWB samen met een aantal jonge ouders hebben opgezet. Bij eenzaamheid denk je snel aan oudere mensen, maar ook ouders met jonge kinderen kunnen in een isolement belanden. Je bent dan meer aan huis gebonden en dan kan je wereld opeens best klein worden.

Het Oudercafé is dus voor en door jonge ouders. Elke tweede maandag van de maand organiseren we een bijeenkomst in het Tjark Riks Centrum in Eerbeek. Terwijl ouders bezig zijn met een leuke activiteit, bijvoorbeeld mozaïeken, wisselen ze ontzettend veel uit over van alles wat hen bezighoudt. Jonge ouders vinden hier op een laagdrempelige manier steun, herkenning en gezelligheid bij elkaar.”

Activiteiten Beekwal nu in Tjark Riks

“Een andere nieuwe groep zijn ouderen die wonen in de aanleunwoningen van de Beekwal. Voorheen organiseerden de Vrienden van de Beekwal leuke activiteiten voor hen in de Beekwal, nu dat niet meer kan, organiseren zij deze maandelijks in het Tjark Riks Centrum. Onze vrijwilligers sluiten aan om te helpen. Zo hebben we door samen te werken een mooie oplossing gevonden voor deze groep.”

Gemeentebreed project Valpreventie

“Iets heel anders. De gemeente Brummen schenkt veel aandacht aan valpreventie. Een onverwachte val kan iedereen overkomen en kan enorm impact maken op het leven van mensen. Ouderen lopen het meeste

De verschillende organisaties en disciplines vullen elkaar mooi aan. Zo richt de fysiotherapeut zich op zwaar valrisico, Sportkompas op mensen met een lager risico en bij ons kunnen mensen aansluiten bij een bewegingsactiviteit, zodat ze hun vaardigheden kunnen onderhouden. Verschillende gastdocenten van SWB en

Door de intensievere samenwerking binnen de gemeente zie je dat er steeds meer samenhang ontstaat in het totale aanbod. De website en bijbehorende boekjes ‘Doe mee in Brummen’ (zie pagina 12 van deze krant) zijn daar natuurlijk ook een mooi voorbeeld van.”

We hebben Dorpskamers!

“Zowel in Eerbeek als in Brummen zijn we gestart met de Dorpskamer.

Nog nadrukkelijker dan vroeger is het uitgangspunt dat we het samen met de bewoners doen, want dan is het echt van de mensen zelf en dat geeft de grootste energie en motivatie. Aan ons de taak om verbinding te maken, heel goed te luisteren en te kijken wat er nodig is om iets mogelijk te maken. Zo ontstaat er steeds iets nieuws. (Meer over de Dorpskamer leest u op pagina 4 en 5.)”

Ook nieuw dit jaar: stoelyoga

“Onze gymdocent is met pensioen gegaan en het bleek heel lastig om een nieuwe te vinden. In Hall lukte het de deelnemers zelf een vervanger te vinden. In Eerbeek hebben we geïmproviseerd en yogadocent Maaïke Beltman gevraagd om een proefles stoelyoga te geven, omdat een paar deelnemers van de gymnastiekgroep daar interesse in hadden. De groep heeft het geprobeerd en ze vonden het heerlijk. Een deelnemer zei: “Ik ben nog nooit zo ontspannen uit de gymles gekomen.” We zijn ermee gestart en het gaat supergoed, er komen zelfs mensen bij!”

Benieuwd naar het hele overzicht?

Dit was slechts een kleine greep uit de vele activiteiten die Ruth coördineert, samen met alle enthousiaste vrijwilligers, gastdocenten en collega’s. Een uitgebreid overzicht van de activiteiten vindt u op de website van SWB, in het boekje/de website doemeeinbrummen.nl en de vernieuwde activiteitenflyer van SWB die u kunt ophalen in onze gebouwen!

Sociaal werker Ruth Frederiks, Bas ten Have (Sportkompas) en Ruth Bles (gemeente Brummen)

risico, voor hen zijn de gevolgen vaak ook het grootst. Daarvoor deed je alles zelfstandig en opeens heb je hulp nodig: verzorging, huishoudelijke hulp, vervoer om ergens te komen. Voordat je het weet, voel je je afhankelijk of raak je zelfs in een isolement. Er is dus alles aan gelegen om te voorkomen dat je een lelijke val maakt.

Valpreventie is een nieuw samenwerkingsproject tussen gemeente Brummen, stichting Sportkompas, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, de apotheek en Stichting Welzijn Brummen. Door het heel breed aan te pakken, zorgen we dat zoveel mogelijk mensen er gebruik van kunnen maken.

beweegdocenten binnen de gemeente hebben een training gehad van Irene Talsma van Fysio Brummen. Die gaf allerlei goede tips en tricks over wat ze allemaal binnen hun lessen of activiteiten kunnen doen, in de vorm van beter leren zitten, opstaan, lopen, enzovoort!”

Steeds meer samenhang en steeds meer toeloop

“Een ander voordeel van de samenwerking is dat we elkaar als organisaties ook weer beter leren kennen en nog beter weten wat iedereen te bieden heeft. Zo merken we dat onder andere fysiotherapeuten en huisartsen vaker mensen doorverwijzen naar een van onze activiteiten.

Internationale dans in Plein 5

Dorpskamers: een fijne plek voor iedereen

De Dorpskamer is een ontmoetingsplek in het dorp waar iedereen welkom is. Je hoeft niet te wachten, geen afspraak te maken en er zijn geen verplichtingen. Met deze nieuwe plek hopen we dat mensen zich meer thuis voelen in hun dorp, langer zelfstandig kunnen wonen en actief blijven in de samenleving.

In 2024 hebben we twee Dorpskamers geopend: één in Eerbeek, in het Tjark Riks Centrum, en één in Brummen, in Plein 5. Ze worden gerund door professionals en vrijwilligers. In Eerbeek werken Lucy Evers en Bianca Wijnhoven en in Brummen Liesbeth Rutten. Zij vertellen hoe het gaat in de eerste maanden dat de Dorpskamers open zijn.

Wat hebben mensen nodig?

Bianca: "Het was een druk jaar. Samen met Lucy begeleidde ik de Dagbesteding in het Tjark Riks Centrum in Eerbeek. Dat stopte omdat er te weinig deelnemers waren. Terwijl we daarmee bezig waren, werkten we achter de schermen aan de Dorpskamer. Dit is een laagdrempelige plek waar mensen zonder afspraak – van maandag tot en met vrijdag – binnen kunnen komen."

Lucy: "Bianca en ik werken bij de Dorpskamer Eerbeek én we beheren ook het Tjark Riks Centrum."

Liesbeth: "Ik ben in september begonnen met de Dorpskamer in Brummen. Daar vind je mij vaak in de ontmoetingsruimte. Als iemand voor het eerst binnenkomt, maak ik contact, drinken we koffie en praten we."

Bianca: "Het begint met zorgen dat mensen zich welkom voelen. We luisteren goed naar wat iemand nodig heeft en wat we kunnen bieden. Vaak willen mensen praktische dingen doen zoals sjoelen of kaarten, maar uiteindelijk gaat het om ontmoeting en contact."

Wat is iemands talent?

Liesbeth: "Ik vertel iedereen over de Dorpskamer en dat ze hier iets kunnen doen. Zo kom je in gesprek en als er iets ontstaat, kijken we verder."

Liesbeth: "Vorige week ontmoette ik een jonge mantelzorger die nieuw is in het dorp en graag meer mensen wil leren kennen. Ze houdt van koken, dus binnenkort gaat ze een keer met mij koken in de Dorpskamer. Zo doet ze iets met haar talent en ontmoet ze nieuwe mensen."

Bianca: "Soms geven we een zetje, maar we laten het initiatief zoveel mogelijk bij de mensen zelf. Vanochtend was er een koffieochtend. Na afloop gingen een paar mensen rummikuppen. Dat stimuleren we een beetje, maar meestal ontstaat het spontaan."

Lucy: "Ook via Welzijn op Recept (zie pagina 6) komen er veel bezoekers bij. Het is mooi dat mensen ons steeds beter weten te vinden en hier graag komen."

Bianca: "Het Tjark Riks Centrum is mooi opgeknapt. De ruimtes zien er veel leuker uit dan een paar jaar geleden. Dat nodigt ook uit om hier te komen. Mensen reageren enthousiast."

Altijd aandacht voor iedereen

Bianca: "Naast luisteren naar wat mensen willen, praten we ook breder over hoe het met iemand gaat en waar hij of zij zich zorgen over maakt. Als we iets opmerken, zoeken we contact met bijvoorbeeld Knooppunt Mantelzorg of Buurtklus, met toestemming van de persoon zelf. Zo kunnen we soms net iets meer bieden en preventief bezig zijn."

Lucy: "We geven elke bezoeker aandacht. De vrijwilligers spelen daar ook een belangrijke rol in. Samen hebben we altijd onze voelsprietten aanstaan. Als je iets hoort, denk je meteen: wat kunnen wij betekenen?"

Coördinator Dorpskamer Brummen Liesbeth Rutten en coördinatoren/beheerders Dorpskamer Eerbeek Bianca Wijnhoven en Lucy Evers

Bianca: “Dat betekent niet dat wij voor mensen gaan denken of alles gaan oplossen. We stimuleren mensen om zelf initiatief te nemen en bieden zo nodig een beetje ondersteuning.”

Lucy: “Soms doen we wel wat meer. Zo hoorden we dat een aantal mensen graag de koffieochtend wilde bezoeken, maar dat het tijdstip niet uitkomt. Een deel van de mensen heeft 's ochtends hulp of thuiszorg. Zij kunnen dan niet, terwijl ze wel graag willen. Dus proberen we te kijken of we ook 's middags zoiets kunnen organiseren.”

Over de drempel

Liesbeth: “Lucy zei het al, er komen veel nieuwe bezoekers via Welzijn op Recept naar de Dorpskamer en andere activiteiten in Tjark Riks of Plein 5.”

Bianca: “Dat zijn vaak mensen die uit zichzelf niet zouden komen, maar een zetje nodig hebben om over de drempel te komen. Soms gaan Annette en Mette (zie pagina 6) de eerste keer mee; wij of een vrijwilliger verwelkomen hen. Dat werkt goed.”

Barvrijwilliger Rafaat Mohammad

Lucy: “Ik vind het mooi om te zien dat iemand denkt niemand te kennen, maar dan binnenkomt en zegt: ‘Oh, ben jij er ook... ik ken jou wel.’ Dan valt de spanning weg. Als iemand eenmaal de weg heeft gevonden, blijft hij vaak. Mensen doen dan ook aan

meer activiteiten mee. Er is zelfs een meneer die hier vaker is en uit zichzelf helpt. ‘Is er yoga vanavond?’ Dan zeg ik ‘ja’ en hij maakt het lokaal klaar. Dat vind ik echt top! Dan doe je het echt samen.”

Liesbeth: “Dat merk ik in Brummen ook. Iemand uit Irak helpt mij vrijdag met de soep en op dinsdag komt er een Syrisch meisje dat stage loopt vanuit haar inburgeringscursus. Zo lopen er allerlei mensen en culturen door elkaar en mensen genieten daarvan. Als dat meisje zich voorstelt, is iedereen nieuwsgierig: ‘Hoe ben je hier gekomen? En wat ga je doen, nu de toestand in Syrië veranderd is?’ Je maakt echt verbinding met elkaar. Daar is veel behoefte aan.”

Je mag hier ook niets doen

Lucy: “De Dorpskamer is van iedereen. Iedereen is welkom en hoort erbij. Ook als je geen behoefte hebt om een activiteit te doen!”

Bianca: “Voor sommige mensen is dat juist fijn. Dat ze niets moeten, niet met een activiteit moeten meedoen, maar er gewoon even kunnen zijn. Om anderen te ontmoeten, een praatje te maken, koffie te drinken of een broodje te eten. En het leuke is, als je dat met elkaar doet, zie je dat sommige mensen dan toch twee boterhammen meer eten dan thuis.”

Buurtklus zoekt vrijwilligers

De werkzaamheden van Buurtklus klinken voor een buitenstaander misschien een beetje onbeduidend. Een lamp ophangen, de deurklink vastzetten of het voortuintje onkruidvrij maken... dat stelt toch niet zoveel voor? Wie er dichterbij betrokken is, weet dat het een enorm waardevol project is, vertelt coördinator Annette Oosterhoff.

Met een klein beetje hulp maak je mensen zó blij

“Buurtklus biedt hulp aan mensen die bepaalde dingen zelf niet (meer) kunnen, ook geen familie of burens hebben die het 'even' kunnen doen en voor wie een hovenier of klusser te duur is. Je maakt ze zó blij als de foto van de kleinkinderen aan de muur hangt, of als hun tuin er weer netjes bij ligt. Daarnaast waarderen ze het sociale contact met onze vrijwilligers ook.”

Buurtklusvrijwilliger: veel voldoening en gezelligheid

En de vrijwilligers? “Die ervaren enorm veel voldoening, omdat het werk zo gewaardeerd wordt. Daarnaast is het onderlinge contact tussen de vrijwilligers heel prettig. Het is een hechte groep die het gezellig met elkaar heeft. Afhankelijk

van het seizoen komen ze wekelijks of met een langere tussenpoos bij elkaar, om samen koffie te drinken, te bespreken hoe alles gaat en de klussen in te delen. Daarnaast gaan ze één keer per jaar met z'n allen uit eten.”

Vooraf in Brummen kunnen we nog wat handige handen en groene vingers gebruiken!

“Het afgelopen jaar hebben we veel klussen uitgevoerd en dat willen we graag blijven doen, maar het wordt wel

steeds meer een uitdaging. Enkele van de trouwe vrijwilligers hebben aangegeven het wat rustiger aan te willen doen. Dat is heel begrijpelijk, maar het heeft gevolgen voor wat we kunnen bieden.

Vooraf voor het dorp Brummen hebben we te weinig vrijwilligers en konden we voor de laatste maanden van het jaar geen nieuwe klanten meer aannemen. Dit komt ook doordat de meeste vrijwilligers het liefst in hun eigen woonomgeving klussen. Vooral als je ook gereedschap moet meenemen, is dat het meest praktisch.”

Meer informatie of je aanmelden als vrijwilliger?

Dus, als u dit leest en denkt: dit past misschien wel bij mij, neemt u dan s.v.p. contact met ons op. We maken graag kennis met u en vertellen u graag meer over Buurtklus.

Bel naar 0575-728426 of mail: a.oosterhoff@welzijnbrummen.nl

Buurtklusvrijwilligsters Tirsja Nijhof en Marjolein van Oosterom

“Gelukkig meldde zich begin oktober een heel leuke nieuwe buurtklusser aan. Iemand die normaalgesproken met haar hoofd werkt, maar het ook leuk vindt om met de handen te werken én graag iets voor een ander doet. Daar willen we er wel méér van!”

Sociaal werkers Annette Oosterhoff en Mette Spiegelenberg

Mensen bloeien weer op, dankzij Welzijn op Recept

Welzijn op Recept is een project waarbij de huisarts patiënten doorverwijst die een vraag hebben waar het welzijnswerk goede mogelijkheden voor kan bieden. Annette en Mette kijken vervolgens samen met de mensen wat ze voor hen kunnen betekenen. Vaak leidt dat tot mooie uitkomsten!

Annette Oosterhoff richt zich vooral op inwoners die in Eerbeek en omgeving wonen; Mette Spiegelenberg heeft Brummen als werkgebied. Ze vertellen wat Welzijn op Recept inhoudt en hoe het project tot nu toe verloopt.

Goed luisteren en kijken: waar gaat iemand van stralen?

Mette: "Huisartsen krijgen regelmatig patiënten op bezoek met klachten waar de huisarts zelf geen oplossing voor heeft, maar waar wij vaak wel wat mee kunnen. Als we een verwijzing krijgen, bellen we de persoon op en vragen we of we mogen langskomen om kennis te maken. Vervolgens kijken we: wie is iemand en wat wil hij of zij? We stappen er blanco in en luisteren zo goed mogelijk."

Annette: "Soms worstelen mensen met verschillende dingen tegelijk. Daar schenken we aandacht aan, maar niet te lang, want het is onze opdracht om mensen in beweging te brengen. Dat vertellen we ook altijd als we op bezoek komen."

Niet iedereen weet goed wat hij wil. Vorig week bezocht ik een mevrouw die zei: 'Ik ben moe, mijn man is begin dit jaar overleden, ik heb nergens zin in en weet gewoon niet wat ik moet doen.' Dan gaan we kijken: waar zit dan wél de energie? Waar gaat iemand van stralen en letterlijk van rechtop zitten? Als we dat een beetje in beeld hebben, gaan we kijken: wat is er mogelijk? Als iemand bijvoorbeeld zegt: 'Ik vind het wel leuk

om naar een zangclubje te gaan', dan wil dat niet altijd zeggen dat hij of zij daar ook zelf naartoe durft. Datzelfde kan gelden voor even kijken bij een sportvereniging, of bij de koffieochtend van de moskee. Of voor je aanmelden als vrijwilliger bij een zorginstelling."

Mette: "Soms hebben mensen drempelvrees, heeft iemand geen vervoer of komt het tijdstip van een activiteit niet goed uit. Maar het kan ook zijn dat iemand een mantelzorger is en het gevoel heeft niet 'zomaar' bij de partner weg te kunnen."

Zijn er drempels? Wij proberen ze te verlagen

Annette: "Wij gaan dan kijken of we die drempel kunnen verlagen of wegnemen. Ik vraag dan bijvoorbeeld: 'Zal ik dan de eerste keer met u meegaan?' Dat willen ze vaak wel proberen. En als we eenmaal aankomen bij het Tjark Riks Centrum en de ruimte binnengaan, zien ze vaak een bekende en zeggen ze: 'Ga maar hoor, ik red me wel'."

Mette: "Even meegaan lijkt heel klein, maar het is wel heel cruciaal. Want doen we dat niet en informeren we na een paar weken hoe het gaat, dan blijkt dat een aantal mensen het toch niet heeft aangedurfd. Of dat iemand één of twee keer komt, maar zich daarna niet meer laat zien."

Annette: "Daarom is het belangrijk dat we korte lijntjes hebben met collega's en polsen hoe het verder gaat. Valt het toch tegen, of is er iets anders aan de hand waar we mee kunnen helpen? We houden contact totdat we zeker weten dat iemand echt op de goede plek zit."

Mette: "We zien ook regelmatig dat als mensen eenmaal de stap hebben gezet, ze ook ontdekken wat er verder te doen is. Soms switchen ze, of gaan ze behalve

bij het koor ook kaarten maken of naar de gymnastiekgroep."

Je ziet mensen weer opbloeien

Annette: "Het is heel mooi om mensen te zien opbloeien. Dat ze weer iets hebben om naar uit te kijken, een doel, iets om je bed of je huis voor uit te komen."

Mette: "Het gaat eigenlijk nooit alleen om de activiteit, maar ook om de contacten die ontstaan. Je hoort weer ergens bij en dat kan veel betekenen. De eventuele andere klachten of problemen verdwijnen niet, maar ze zijn minder prominent aanwezig. Door plezier te beleven aan de sociale contacten en activiteiten, krijgen mensen ook meer moed en vertrouwen om met die andere dingen bezig te gaan."

Annette: "We zien overigens niet alleen ouderen, maar ook jongeren die in een isolement zitten of andere klachten hebben. Laatst heb ik twee Oekraïense kinderen gekoppeld aan het jongerenwerk. Die gaan nu elke week kickboksen bij Sjoerd en Omar (zie ook pagina 8)."

Mette: "Of iemand van begin 40 die is afgekeurd en niet meer kan deelnemen aan het reguliere arbeidsproces, maar wel heel graag iets wil doen. Die heeft zijn plek gevonden in het vrijwilligerswerk. Hij zet zijn talent in, komt weer onder de mensen en merkt dat hij ondanks de beperkingen nog steeds heel goed zijn bijdrage kan leveren."

Annette: "Ook in zo'n situatie doen we wat wij noemen een 'warme overdracht'. Je zegt dus niet: 'Ga maar naar het spreekuur van de Vrijwilligerscentrale'; we gaan zelf even mee, of bellen met de Vrijwilligerscentrale, zodat iemand wordt ontvangen en even op weg wordt geholpen."

Mette: "De combinatie van puzzelen waar iemand blij van wordt en zorgen dat iemand op de juiste plek terecht komt, vind ik het mooiste. Als ik mensen dan drie weken later spreek en zie dat ze helemaal zijn opgebloeid en er enthousiast over vertellen... daar doe ik het voor."

Verwijzers zijn enthousiast

Annette: "De meeste verwijzingen komen van praktijkondersteuners en huisartsen. Daarnaast beginnen ook verwijzingen uit andere hoeken op gang te komen, zoals Team voor Elkaar, fysiotherapeuten, de woningstichting in Eerbeek, en interne collega's."

Mette: "Als we contact met een verwijzer hebben, blijven we met elkaar in gesprek. Het wordt echt een samenwerking, waarbij we elkaar op de hoogte houden en proberen elkaar te versterken. In het begin is het wat aftasten, maar uit evaluaties blijkt dat huisartsen en praktijkondersteuners enthousiast zijn. Natuurlijk willen we dat graag uitbouwen."

Annette: "Uiteindelijk gaat het erom dat de mensen voor wie het project bedoeld is, enthousiast zijn. Tot nu toe hebben ongeveer 100 mensen gebruik gemaakt van Welzijn op Recept en onze dorpshuizen merken dat, want er zijn heel veel extra mensen aangeschoven bij de activiteiten. En tegelijkertijd is er nog een groep die wel graag iets wil, maar voor wie het nog niet lukt. Bijvoorbeeld omdat het tijdstip van de activiteit niet uitkomt, of omdat mensen geen vervoer hebben."

Mette: "Dat eerste kunnen we meestal wel oplossen in overleg met bijvoorbeeld de Dorpskamer, maar het vervoersprobleem is lastiger. Een uitdaging dus."

Base Eerbeek is open!

Toen het jongeren centrum een aantal jaren werd gesloten, leidde dat tot veel onbegrip en teleurstelling. Dit jaar mogen de jongeren en de jongerenwerkers een feestje vieren: Eerbeek heeft weer een jongeren centrum!

Vanaf dag één loopt het

Jongerenwerker Sjoerd Botschuyver vertelt: “Nadat we groen licht hadden gekregen, zijn we vorig jaar oktober samen met aannemer en de gemeente gestart om Base Eerbeek op te knappen. Begin januari kregen we de sleutel, daarna moest het ingericht worden. Eind februari zijn we opengegaan en in maart hebben we het Jongeren centrum officieel geopend, nadat we een paar weken draaiden.

Vanaf dag één loopt het. Toen het jongeren centrum een aantal jaren geleden sloot, merkte je onmiddellijk de effecten ervan op straat. We kregen veel meer meldingen van rondhangende jeugd en hoorden van een aantal jongeren dat ze ontzettend baalden dat ze hun ontmoetingsplek kwijt waren.”

Een jongere leeftijdsgroep

“Vanaf het moment dat we opengingen, kwamen er verschillende groepen binnenkijken. Daaronder zijn er opvallend veel ‘jongkies’, vanaf 10 jaar. ‘s Avonds komt de iets oudere jeugd, tot een jaar of 17, 18. Voor ons was dat verrassend. We hadden verwacht dat

we een wat oudere doelgroep binnen zouden krijgen, maar krijgen juist de tieners – en ook dat is weer erg leuk.

Ik ben benieuwd hoe het zich verder ontwikkelt. Het duurt altijd een jaar of twee jaar voordat iedereen binnen is geweest en dan merken we vanzelf wie een korte periode binnenkomen en wie langere tijd blijven.

In 2024 waren we geopend op dinsdagavond, woensdag van 14.00 tot 21.30 uur en donderdagavond. De behoefte is echter groter. Het plan is dan ook om op korte termijn ook donderdag- en vrijdagmiddag open te gaan.”

Eigen plek met chill mensen

“Vooraf hadden we geen specifieke doelgroep voor ogen en ook geen concrete vraag van een groep. We hebben besloten te kijken wie er komt en wat de behoefte is. Nu heb je hier natuurlijk het voordeel van het Cruijff Court, dat direct naast het jongeren centrum zit. Het trekt heel veel jeugd aan die dan als vanzelf ook even bij ons komen binnenlopen. Dan zien ze: ‘Hé, hier kan je gamen en poolen, je krijgt wat te drinken... dit is gezellig.’

De jongeren die we nu zien, geven aan dat ze heel blij zijn dat ze een eigen plek hebben. Ze vertellen dat ze het een ‘chille plek’ vinden en dat ze de jongerenwerkers ook chill vinden.

‘Hoezo dan?’, vragen wij. ‘Je kan alles tegen jullie zeggen, maar als we te ver gaan, zeggen jullie het ook.’ Ze willen ruimte en een relaxte sfeer, maar ook duidelijkheid.”

Brummen: opnieuw beginnen, met een jonge groep

“In Brummen hadden we rond 2021 een heel actieve en hechte groep, maar die is door corona helemaal uit elkaar gevallen. Inmiddels zijn ze een paar jaar ouder geworden, sommigen zijn verhuisd. Dat gebeurt normaalgesproken ook, maar dan gaat het op een natuurlijke manier en sluiten vanzelf jongere leden aan. Nu is het geforceerd en kost het tijd om een nieuwe groep aan ons te binden.

Onze collega Jennifer is daar op dit moment mee bezig, met kinderen uit groep acht en de eerste klassen van het voortgezet onderwijs. Die leeftijdsgroepen hebben aangegeven dat ze graag een eigen plek willen hebben. Voor ons biedt dat mooie kansen om een nieuwe doelgroep aan te boren die misschien langer kan blijven. Inmiddels begint het te lopen en lijkt het erop dat jongeren in beide dorpen een mooie ontmoetingsplek hebben!”

“Je merkt dat jongeren, zowel in Eerbeek als Brummen, ontzettend blij zijn dat ze een eigen plek hebben waar ze zich welkom en geaccepteerd voelen, elkaar kunnen ontmoeten en activiteiten kunnen doen.”

”

V.l.n.r. Jongerenwerkers Omar El Harrak, Jennifer Männl, Ziggy Telgt; voorgrond: Sjoerd Botschuyver

Welke trends zien we vanuit het jongerenwerk?

Naast werken vanuit de jongerencentra zijn jongerenwerkers Omar El Harrak en Sjoerd Botschuyver actief op straat. Ze bezoeken de gebruikelijke plekken en af en toe een locatie waarover ze een melding krijgen vanuit de buurt of de wijkagent. Het is duidelijk rustiger geworden. Een groot deel van die groepen die ze op straat zagen, komen nu naar de Base. Waar ze ook zijn, het jongerenwerk houdt contact.

Jongeren hangen tegenwoordig online rond

Sjoerd vertelt wat op dit moment opvalt. “Het fenomeen ‘rondhangen’ is de laatste jaren sterk veranderd. Jongeren zijn minder op straat, ze hangen nu veel meer online rond. Volwassenen kunnen zich nauwelijks voorstellen hoe die digitale wereld is. Natuurlijk zijn wij als jongerenwerkers er ook actief, maar in veel mindere mate. Waar ik twee keer per dag mijn social media apps check, doen jongeren dat twee keer per half uur, of per kwartier. Onze collega Jennifer doet het gewoon even tussendoor. Zij is er veel bedrevener en sneller in.

We hebben groepsapps waar jongeren ons in plaatsen, maar we hebben ook accounts op Telegram, Tik Tok en Snapchat. Jongeren zijn daar superactief. Ze zetten hun hele leven erop, vooral als er gekke dingen gebeuren – en dat is niet altijd even slim ;-). Daar horen we niet alleen wat er speelt, maar zien we het ook echt, letterlijk.

Het meeste hoor je echter nog steeds gewoon face to face, in het jongerencentrum. Doordat je een vertrouwensrelatie hebt, zijn jongeren heel open. Soms hoor je te veel. We zijn altijd heel duidelijk naar de jongeren: je kan ons alles vertellen en soms moeten we ingrijpen en bijsturen. Meestal weten ze zelf heel goed wanneer iets echt niet kan. Als ze er dan toch voor kiezen om het jou te vertellen, is dat vaak een teken dat ze iemand zoeken die helpt de grens te bewaken.”

Trends: eenzaamheid, keuzestress en mentale weerbaarheid

“We zien opvallend veel jongeren worstelen met eenzaamheid en hun mentale weerbaarheid. Dat speelt landelijk, en in onze gemeente is dat niet anders. Het is begonnen in coronatijd, toen het sociale leven totaal veranderde en veel jongeren zich verloren voelden. Twee jaar lang is hun gewone sociale leven platgelegd, maar waren ze wel actief op sociaal media. Dat ging sky high, maar tegelijkertijd zijn hun sociale vaardigheden in het alledaagse leven naar beneden gekelderd.

Wat ook opvalt, is dat veel jongeren moeite hebben met keuzes maken en vooral: zich committeren aan een keuze, of het nou gaat om relaties, werk, school of iets anders. Ze zitten constant in twijfel, en hebben daardoor ook vaak een negatief zelfbeeld.

Sociale media worden een steeds groter probleem, dat zelfs tot burn out klachten leidt. Het neemt jongeren helemaal in beslag. Je moet het continu op orde houden en onmiddellijk reageren als een vriend van jou iets post. De FOMO is groot. Vooral Reels zijn zo verslavend, dat merk ik zelf ook. Je bekijkt er eentje, en dan nog eentje en voordat je het weet, ben je een half uur aan het kijken naar allemaal complete onzin. Je weet het en toch doe je het.

“Wat doe jij zoal online?” Als je het vraagt in het jongerencentrum, dan schrik je soms van de voorbeelden die jongeren geven. Je kunt zo gemakkelijk iemands leven kapotmaken, anoniem, met twee drukken op de knop. De openheid biedt je wel de kans om erover in gesprek te gaan en ze zelf te laten nadenken, of duidelijk te maken dat bepaald gedrag echt niet oké is.”

Plotselinge verandering van gedrag betekent vaak iets

“Via online platforms, maar ook op straat, kunnen jongeren daarnaast zo gemakkelijk het criminele circuit ingezogen worden. Het tempo waarin het tegenwoordig gebeurt, is soms beangstigend. Soms zie je jongeren binnen een paar weken compleet veranderen en totaal onbereikbaar worden. Ze worden dan zo onder druk gezet en zo afhankelijk gemaakt dat ze er niet meer uit kunnen of durven stappen. Daarom is het zo belangrijk dat we scherp zijn op signalen, zoals verandering van gedrag. Bijvoorbeeld een jongere die opeens heel opgefokt reageert, of zich juist terugtrekt. Of iemand die opeens een jas van 700 euro aan heeft, van wie je weet dat hij die nooit kan betalen.

Vroeger ging het vooral om jongeren uit bepaalde buurten of gezinnen, maar tegenwoordig is het veel diverser. Iedere jongere is een potentiële prooi en ieder gezin kan ermee te maken krijgen. Die gasten hebben er neus voor.

In het zorgnetwerk dat we hebben van alle professionals die binnen deze gemeente met jeugd werken, bespreken we individuele casussen en wisselen we onderbuikgevoelens uit. De jongeren die daar besproken worden, zijn steeds jonger. Vroeger was het 17 of 18 jaar, inmiddels begint het al op 12- of 13-jarige leeftijd. Hele jonge jochies die niet kunnen overzien waar ze mee bezig zijn. Dat is echt zorgwekkend.”

Kickboksen

“In de coronaperiode zijn we begonnen met kickboksen, nadat de wijkagent te maken had met een paar jongeren die een figuurlijke trap onder hun reet nodig hadden. Hij zei: ‘Omar kan toch kickboksen, kunnen jullie dat niet met deze jongens gaan doen? Ik denk dat dat goed voor ze is.’

Dat hebben we gedaan en het bleek een schot in de roos. Vanaf dat moment is het booming geworden en doen we ook individuele begeleidingstrajecten via Team voor Elkaar, met jongeren die weerbaarder willen worden. Ze zitten slecht in hun vel, voelen zich onzeker. Kickboksen werkt op allerlei fronten: je bent fysiek bezig (uit je hoofd), kunt je agressie en spanning kwijt, stapt uit je comfortzone en je ontwikkelt zelfvertrouwen.

Ze krijgen allemaal een eigen shirt ‘Base kickboxing’. Niemand meldt zich af, niemand komt te laat; ze zijn er altijd, dat zegt genoeg. Als wij zouden willen, zouden we er een boksschool van kunnen maken en fulltime kunnen boksen met jongeren. Vroeger hadden we twee paar handschoenen in de kast liggen, kijk maar eens hoeveel er nu liggen!”

Een Maatje maakt een wereld van verschil

Niet iedereen kan terugvallen op steun van familie, vrienden of burens. Als je je alleen voelt, een beperking ervaart of niet goed het huis uit durft of kunt, wordt je wereld heel klein. Dan kan het Maatjesproject uitkomst bieden.

“Ben je met pensioen, verhuisd naar of binnen de gemeente Brummen, heb je je partner verloren, heb je moeite om sociale contacten aan te gaan, of voel je je alleen? In dat soort situaties kan het best lastig zijn om een beroep op iemand anders te doen. Echter, hoe langer je ermee wacht, hoe moeilijker het vaak wordt. Probeer je die stap te zetten en lukt het niet, neem dan contact op met ons!” nodigt sociaal werker Hennita Benjamins uit.

Gesprekken voeren, mogelijkheden aftasten en matchen

Ze vertelt verder. “Het Maatjesproject zet zich in voor allerlei aanvragen en situaties. Iedere aanvraag is maatwerk. In een kennismakingsgesprek bij je thuis bespreken we samen wat jij met een Maatje zou willen en kunnen doen.

Op dezelfde manier voer ik ook een gesprek met de Maatjes. Een Maatje is een vrijwilliger en meestal inwoner van de gemeente Brummen die graag iets wil betekenen voor iemand anders. Wat dat

precies is, hangt af van de persoonlijke mogelijkheden en waar een Maatje zelf energie van krijgt. Je hebt veel vrijheid en beheert je eigen agenda.

Tijdens de gesprekken krijg ik een goed beeld van zowel de aanvragers als de Maatjes. Op basis daarvan probeer ik een match te maken tijdens het zogeheten ‘koppelgesprek’. Dan maken we kennis en als er een klik is, wisselen we contactgegevens uit en maken de aanvrager en het Maatje samen afspraken. Bijvoorbeeld om wekelijks een kopje koffie te drinken, een eindje te wandelen of samen naar de markt te gaan. Ik blijf op de achtergrond beschikbaar voor vragen.”

Belangrijke rol Maatje

“Als Maatje heb je een rol die ertoe doet. Je krijgt een band met de aanvrager en koppels worden soms zelfs vrienden van elkaar.

Het Maatjesproject telt in 2024 ongeveer 60 koppels in Eerbeek en in Brummen. Gemiddeld staan er in beide dorpen 10-15 maatjes op de wachtlijst. Er zijn ruim 75 maatjes inzetbaar. Een team van vier vrijwillige projectondersteuners ondersteunt het Maatjesproject. Vrijwilliger Els bezoekt mensen in en rond Brummen die nog niet gekoppeld zijn en vanaf de zomer

van 2024 doet Koen dit voor Eerbeek en omstreken. Vrijwilliger Eva verzorgt evaluatiegesprekken met koppels en Wilma verzorgt de werving van nieuwe maatjes.”

Doorverwezen of zelf aanmelden

“Aan het aantal aanmeldingen, doorverwijzingen en bij netwerkoeverleggen merken we dat het Maatjesproject beter bekend is geworden. Zo worden inwoners doorgestuurd door medewerkers van Thuiszorgorganisaties en praktijkondersteuners van huisartsen in het kader van Welzijn op Recept (zie pagina 6 in deze krant). En inwoners melden zich ook vaker zelf aan!”

Deskundigheidsbevordering

“We bieden Maatjes bijscholing over onderwerpen waar ze mee te maken hebben of kunnen krijgen. Zo hebben we in 2024 de workshops ‘Herkennen en omgaan met dementie’ en ‘Herkennen en omgaan met een depressie’ georganiseerd. We vinden het belangrijk dat onze vrijwilligers bepaalde kenmerken kunnen herkennen, zodat aanvragers sneller geholpen kunnen worden met extra ondersteuning als dat nodig blijkt te zijn. Volgend jaar staat het onderwerp ‘Bepalen en bewaken van eigen grenzen’ op de planning.

Ook wij bewaken de grens. Sommige aanvragen zijn niet passend voor dit project. Als de situatie van een aanvrager meer deskundigheid vraagt dan wij vanuit het Maatjesproject kunnen bieden, zeggen we nee en zoeken we een alternatief.”

21 juni 2025: Festival ‘We doen het samen’ te Eerbeek

De Vrijwilligerscentrale is begonnen met het mee-organiseren van het “We Doen Het Samen Festival”. Samen met diverse andere partijen organiseren we op zaterdag 21 juni 2025 in en rondom het Tjark Riks Centrum een grote happening met en voor inwoners. Verbinding door allerlei acties staat hierbij centraal, denk aan muziek, eten, informatie, optredens en meer.

Kom je ook en doe je mee?

Meer informatie

Wil je meer informatie over vrijwilligerswerk?

Bel 0575-561988 of mail: vrijwilligerscentrale@welzijnbrummen.nl

Vrijwilligerswerk doe je samen!

De Vrijwilligerscentrale is er voor vrijwilligers binnen de gemeente Brummen én voor lokale organisaties die met vrijwilligers werken. Het gaat daarbij altijd over samen iets doen.

Inlooppreekuren in Brummen en in Eerbeek op afspraak

“We houden iedere dinsdag tussen 10.00 en 12.00 uur spreekuren bij Plein 5; vrijwilligers Johan of Wilma helpen je dan graag. In het Tjark Riks Centrum in Eerbeek kun je een afspraak maken met vrijwilliger Ans. Naast kennismaken en vragen stellen, leggen we organisaties bijvoorbeeld de mogelijkheden van de online Vrijwilligers Vacaturebank uit. En bij vrijwilligers kijken we welke vacature hen aanspreekt,” vertelt Hennita Benjamins, die als beroepskracht betrokken is bij de Vrijwilligerscentrale.

Vacaturebank: meer dan 100 leuke opties!

“Op dit moment staan er meer dan 100 vacatures open. Soms gaat het om regelmatig terugkerend vrijwilligerswerk, maar er zijn ook

tijdelijke klussen. Dat laatste vinden veel mensen fijn, omdat ze dan flexibel blijven en niet ergens ‘aan vastzitten’.

Vrijwilliger Wilma houdt de vacaturebank op orde, zowel online als in de mappen, want vooral oudere mensen struinen toch graag op die manier door de vacatures.”

Glossy magazine over het vrijwilligerswerk

“Een erg leuk project dit jaar was een door hobbyfotografen uitgevoerde fotowedstrijd van het vrijwilligerswerk in de gemeente Brummen. Dit van oorsprong Eindhovense concept werd in 2023 aangedragen door onze regiocoördinator Sonja.

Negen hobbyfotografen zijn gekoppeld aan 13 organisaties die werken met vrijwilligers. De opdracht aan elke fotograaf was: leg de essentie van het vrijwilligerswerk in deze organisatie vast in een alleszeggend beeld. Voor de fotografen een uitdaging en voor de organisaties een mooie aanleiding om stil te staan bij de vraag: wat is nou eigenlijk de kern van ons werk, waar draait het om en waar doen we het voor?”

Op 31 mei heeft de vakjury de foto, gemaakt door Leo Lamboo bij Maakplaats de Villa gekozen tot winnaar. Deze en de andere mooie foto's zijn gebundeld in een speciaal

Vrijwilligster Bettie Carmiggelt en sociaal werker Hennita Benjamins

glossy magazine, met daarnaast een exclusief gedicht van dorpsdichter Chris Ros en andere ‘vrijwilligerswerk-wetenswaardigheden’. Het resultaat mag er zijn: een magazine met prachtige foto's en verhalen van vrijwilligers, met op de voorkant de foto van de winnaar. De eerste exemplaren zijn op 1 oktober bij Maakplaats de Villa in Brummen uitgereikt aan de winnende fotograaf, wethouder Ingrid Timmer, Bettie

Carmiggelt en Maakplaats de Villa. De glossy is verspreid over de deelnemende organisaties en je kunt hem ook vinden en doorbladeren op de website van Stichting Welzijn Brummen. De organisaties mogen de foto's bovendien gebruiken in eigen promotiemateriaal, zoals flyers of brochures of de website. Een aantal fotografen heeft aangegeven dit wel vaker te willen doen. Geweldig, toch?!”

“Als vrijwilliger doe je iets samen én je doet iets dat bij jou past”

Als een gezin eindelijk weer samenkomt, zie je ze opbloeien!

Merve bij een klas nieuwkomers in het Tjarks Riks Centrum

“Het wordt steeds moeilijker om een huis voor statushouders te vinden. Maar als het gelukt is, en ik die persoon na een paar maanden terugzie met een grote glimlach omdat hij eindelijk weer toekomstperspectief heeft... dan word ik daar ook heel gelukkig van. Daar doe ik het voor!”

Merve Kar is verantwoordelijk voor het huisvesten en begeleiden van statushouders binnen de gemeente Brummen. Ze geeft een inkijkje in wat haar drijft en wat ze tegenkomt in haar werk.

Als kind begeleidde ik mijn ouders

“Ik doe dit werk inmiddels al heel veel jaren. Twee jaar als professional bij SWB, daarvoor een jaar of zeven als vrijwilliger, maar ik ben begonnen met het begeleiden van mijn eigen ouders. Mijn vader was arbeidsmigrant, net als zijn vader, die begin jaren 50 naar Nederland is gekomen. Omdat mijn vader de Nederlandse taal niet goed beheerste, ging ik op heel jonge leeftijd al mee naar allerlei instanties, om te tolken.

Dat doe ik trouwens nog steeds voor allerlei mensen in de Turkse gemeenschap. En ik doe het graag, want ik weet hoe moeilijk het is voor een aantal mensen om mee te kunnen doen in de samenleving. Bij ons thuis kwam vroeger een maatschappelijk werker. Als zij iets voor ons geregeld had, dan was mijn vader heel blij. Datzelfde merk ik bij mensen die ik mag begeleiden en dat geeft veel voldoening.”

Luisteren en eerlijk zijn

“Het werk is heel uitdagend, ook omdat je steeds vaker mensen moet teleurstellen. Zeker in deze tijd, waarin we te maken hebben met een woningcrisis. Er zijn te weinig woningen beschikbaar en de wachttijden zijn heel lang. Dat maakt statushouders soms erg onzeker.

Juist daarom is het belangrijk dat ik positief blijf en in verbinding met ze blijf. De meesten zijn gevlucht uit een oorlogsgebied. Ze hebben een trauma opgelopen en leven tegelijkertijd ook hier in voortdurende onzekerheid. Soms zijn er valse beloftes gedaan: ‘Je krijgt binnen zes maanden een woning’. Ik ben liever eerlijk dan dat ik mensen valse hoop of verwachtingen geef. Als je open en eerlijk bent, bouw je een vertrouwensband op en blijf je in gesprek.”

Samenwerking

“Dit jaar hebben we met de gemeente spelregels vastgesteld om meer duidelijkheid te scheppen. Een gezin gaat altijd voor een alleenstaande. Het maakt ook verschil of een gezin compleet is, hoelang mensen al in Nederland wonen en hoelang ze al een status hebben. Met hulp van die richtlijnen stel ik samen met de woningcorporatie vast wie in aanmerking komt voor een woning. Gelukkig hebben we een goede samenwerkingsrelatie en komen we er altijd uit.

Naast de woningcorporatie, werken we samen met Werkfit, Team voor Elkaar, Interbeek Support, de Internationale Schakelklas en de Taalschakelklas, de Vrijwilligerscentrale, mijn collega’s Maartje en Marrie die de begeleiding van de Oekraïners doen, de vrijwilligers die nieuwkomers wegwijs maken in de gemeente en vrijwilligster Ank, die de culturele koffieochtend begeleidt. Dat netwerk is belangrijk; we houden actief contact met elkaar, zodat we elkaar weten te vinden als het nodig is.”

Begeleiding naar zelfredzaamheid

“Naast het huisvesten van statushouders ben ik verantwoordelijk voor de begeleiding. Daar horen praktische zaken bij, zoals het inschrijven bij de huisarts en het regelen van contracten voor huur, energie, enzovoort. Echter, het belangrijkste om mee te kunnen doen in de samenleving, is dat ze een sociaal netwerk opbouwen én zelfredzaam worden.

Ik focus me vooral op zelfredzaamheid. Zodat ze na de zes maanden die ik hen begeleid, weten hoe ze de huisarts moeten bereiken, hoe ze met de kinderen naar school moeten gaan, dat het belangrijk is om naar de taallessen te gaan, dat ze naar het ziekenhuis kunnen en ook gewoon een gesprekje durven aan te gaan op straat of in de supermarkt.

ze weer een toekomst en dat motiveert enorm. Ze gaan dan veel sneller met hun integratieproces, doen nog beter hun best met de taal, gaan vrijwilligerswerk doen of aan het werk. Het geeft mij heel veel voldoening om te weten dat ik daaraan heb bijgedragen.”

Ze vechten allemaal voor hun eigen geluk

“De lange wachttijd brengt steeds vaker spanningen met zich mee. Daarbij komt dat statushouders merken dat het klimaat in Nederland verandert. Ze voelen zich steeds minder welkom. Soms uiten ze hun frustraties richting mij. Dat is natuurlijk vervelend, maar ik begrijp het wel.

Het is niet persoonlijk bedoeld, ze zitten in een heel lastige situatie met veel onzekerheid en ze vechten allemaal voor hun eigen geluk. Ik blijf rustig en vriendelijk. Natuurlijk geef ik wel aan dat dit niet hoort en dat ik niet wil dat ze zo met me omgaan. In een volgend gesprek merk je dat ze dat begrepen hebben en spijt hebben van hun reactie.

Ook al is er soms spanning, ik voel me volkomen veilig bij hen. Het is belangrijk dat je je niet laat leiden door angst, maar in contact blijft. Ik bezoek ze twee of drie keer per week, zodat ze merken: er wordt niet alleen over ons, maar ook mét ons gesproken. Door het gesprek te blijven aangaan en vooral door heel veel te luisteren, worden ze weer rustig.”

We zijn allemaal mensen

“Omgekeerd merk je dat, door open te staan voor hun verhalen, jouw begrip ook groeit en soms zelfs je bewondering. Als statushouders vertellen wat ze hebben meegemaakt in het oorlogsgebied, vraag ik me soms af: hoe kun je er nog zo rustig bijzitten en zo positief zijn, als jouw kinderen voor je neus zijn vermoord? Soms schrik ik van hoe negatief er gepraat wordt over deze groep. Waarom, vraag ik me dan af... we zijn allemaal mensen, toch?”

Maatschappelijk begeleidster nieuwkomers Merve Kar

Dat doe ik niet alleen; ik probeer aan elke statushouder (gezin of alleenstaande) een vrijwilliger te koppelen. Die gaat met ze op stap, maakt een rondje met ze door het dorp, naar de winkel of gaat even kennismaken met de bureaus.”

Toekomstperspectief

“Het werken aan een sociaal netwerk en zelfredzaamheid, maar ook de taal- en inburgeringslessen gaat het best wanneer een statushouder weer toekomstperspectief ziet. Bijvoorbeeld doordat hij een huis toegewezen heeft gekregen. De grootste behoefte is weer samen te kunnen zijn met hun gezin. Op dit moment duurt dat veel te lang. Soms hebben partners en kinderen elkaar drie jaar niet meer gezien en zijn ze zover uit elkaar gegroeid dat het niet eens meer lukt om samen te leven.

Als het wel goed gaat, is het echt super om te zien. Dat doet iets met me, je ziet de vaders dan echt opbloeien. Het is zo’n opluchting dat ze weten dat iedereen nu in veiligheid is en dat je weer samen kunt zijn. Op dat moment zien

Wat kunnen we betekenen voor Oekraïense ontheemden?

Maartje Schepel en Marrie de Leeuw zijn verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding van Oekraïners die de oorlog zijn ontvlucht en in de gemeente Brummen zijn komen wonen. De gemeente vangt er zo'n honderd op, verspreid over drie locaties: twee in Brummen en een in Eerbeek.

Verskil tussen ontheemden en statushouders

Je zou misschien denken dat dit hetzelfde werk is dat onze collega Merve doet (zie pagina 10). Toch is het heel anders, want ze hebben een totaal andere achtergrond en de regelgeving is anders. De regelgeving is anders. Oekraïners zijn geen statushouders, maar 'ontheemden'. Ze hebben wat meer rechten en minder plichten dan een statushouder. Zo hebben ze geen verplichte taal- of inburgeringscursus. De meeste Oekraïners die hier komen, gaan werken en hun kinderen gaan naar school. Ze functioneren dus zo zelfstandig mogelijk in onze samenleving. Sommige kunnen dat heel goed, andere hebben daar hulp bij nodig, in meer of mindere mate. Dan komen Maartje en Marrie in beeld.

Wat hebben ze nodig?

Maartje: "We werken nauw samen met de gemeente. Die verzorgt de locatiecoördinatie, dat wil zeggen: het wonen en alles wat daar in praktische zin bij komt kijken. Wij zijn verantwoordelijk voor de begeleiding op het gebied van welzijn."

Marrie: "Dat is een heel breed terrein. Het kan variëren van het helpen met het opbouwen van een netwerk tot

bijvoorbeeld informatie geven over activiteiten. De centrale vraag is: wat hebben deze mensen daadwerkelijk nodig en hoe kunnen wij hen daarbij ondersteunen? Om daarachter te komen, gaan we met de mensen in gesprek."

Zijn ze zo sterk, of verbergen ze de pijn?

Maartje: "De vragen die de Oekraïners stellen, zijn op dit moment vooral praktisch. Het kan zijn dat ze geen behoefte hebben aan méér. Ze komen immers uit een oorlogsgebied en hebben soms heftige dingen meegemaakt. Wij tasten af of ze hulp nodig hebben met de verwerking daarvan en of wij daar iets in kunnen betekenen, bijvoorbeeld in de vorm van een doorverwijzing naar een zorgverlener of een activiteit."

Sommige geven aan: 'Mijn huis is platgebombardeerd, of: mijn beste vriendin is dood. Maar ik heb het er liever niet over, want als ik erover praat, doet het pijn. Ik wil er dus niet te lang bij stilstaan, maar vooruitkijken.' Aan de ene kant denk ik dan: tsjonge, wat een sterke vrouw en tegelijkertijd vraag ik me af: zoveel ellende... dat moet er toch een keer uit?"

Sociaal netwerk bouwen

Marrie: "Een aspect waar we speciaal op letten, is het bouwen van een sociaal netwerk. Dat kan niet alleen prettig zijn voor nu, maar soms is het ook belangrijk voor de toekomst. Een aantal Oekraïners die we spreken, geven aan dat ze graag terug willen naar hun thuisland zodra de oorlog is afgelopen, maar sommige denken erover om hier te blijven."

Maartje: "Een paar dames hebben we al toegeleid naar activiteiten van SWB, zoals kaarten maken en de Koffieochtend. Een andere (jonge moeder met kind) proberen we in contact te brengen met andere jonge ouders, zodat ze wat uit haar isolement komt en ervaringen over de opvoeding kan uitwisselen. En inmiddels bezoeken verschillende jongeren regelmatig jongeren centrum Base Eerbeek."

Marrie: "We kijken ook hoe je de dagelijkse contacten met Nederlanders een beetje kan stimuleren. Soms is het handig als je daarvoor een concrete aanleiding hebt. In Eerbeek zijn 60 Oekraïners bij elkaar gehuisvest op een locatie buiten de dorpskern. Op een grondstuk ernaast zijn nieuwe huizen gebouwd waar Nederlandse bewoners in november 2024 ingetrokken zijn. Samen met de Oekraïners, Veluwonen en de gemeente hebben we nagedacht over een manier om de nieuwe Nederlandse burens welkom te heten. Dit heeft geleid tot een heel leuke streetwarming waarbij bijna alle bewoners aanwezig waren en samen koffie dronken en Oekraïense hapjes aten."

Samen pionieren en iets voor mensen betekenen!

Iedere Nederlandse gemeente mag de begeleiding van Oekraïners op zijn eigen manier vormgeven. Wat betekent dat voor Maartje en Marrie en waar halen ze hun energie uit?

Marrie: "Ik krijg veel energie van de contacten met de mensen zelf, maar ook van de vrijheid die je krijgt om te pionieren en uit te zoeken wat de

beste manier is om deze mensen zo goed mogelijk vooruit te helpen. De verbinding aangaan en sparren met de gemeente, partnerorganisaties of collega's van SWB vind ik erg leuk en belangrijk. Maar verder vind ik het vooral mooi om te zien dat de Oekraïners na verloop van tijd zelfstandiger worden. Ze maken steeds vaker zelf afspraken met instanties en spreken binnen twee jaar al een aardig woordje Nederlands!"

Maartje: "Voor mij geldt hetzelfde. Het is fijn dat het niet zo vastomlijnd is en dat je je ervaring kunt inzetten om tot de beste manier van werken te komen. Ik werk al heel wat jaren intercultureel, met vluchtelingen en anderstaligen. Het is betekenisvol werk en het is mooi dat je het samen doet. Met elkaar, met collega's, met de gemeente, Werkfit, huisartsen, praktijkondersteuners, de wijkagent, lokale bewoners, de sociaal makelaar én met de Oekraïners zelf. Samen kom je verder!"

Links en rechts Begeleidsters Oekraïense ontheemden Marrie de Leeuw en Maartje Schepel, midden: Vasylyna Petrochenkova

Doe mee in Brummen: sportieve en culturele activiteiten voor iedereen!

Het doel van het nieuwe activiteitenplatform Doe mee in Brummen is om alle bewoners van de gemeente kennis te laten maken met verschillende sportieve en culturele activiteiten. De activiteiten zijn bedoeld voor iedereen!

www.doemeeinbrummen.nl

Combinatiefunctionaris cultuur Marguerite Tuijn vertelt: "Doe mee in Brummen is een nieuw, gezamenlijk initiatief in onze gemeente, opgezet door de gemeente, Sportkompas en Stichting Welzijn Brummen. Je kunt de website doemeeinbrummen.nl zien als een online marktplein waar iedereen terecht kan die iets wil doen of aanbieden op het gebied van muziek, sport, hobby, yoga, noem maar op.

Om de aandacht op de activiteiten en de website te vestigen, hebben we twee boekjes gemaakt en breed verspreid. 'Sjors Sportief & Creatief' is voor kinderen en biedt een overzicht van alles wat er te doen is op het gebied van cultuur en sport. Dit doen we in samenwerking met Sportkompas.

Het boekje is uitgereikt aan alle 1.500 kinderen op de basisscholen in de gemeente."

We willen dat iedereen mee kan doen!

"We vinden het belangrijk dat kinderen zoveel mogelijk kunnen uitproberen, dus bieden we de activiteiten zo laagdrempelig mogelijk aan. Zo zijn er gratis proeflessen. Als je daarna verder wilt, maar bijvoorbeeld weinig geld hebt, doen we er alles aan om te zorgen dat ook jij mee kan doen.

"Soms word ik echt getroffen als iemand die zich in een lastige situatie bevindt bijvoorbeeld uit muziek heel veel plezier kan halen. Dat gun ik iedereen."

”

De Doe mee-brochure voor volwassenen hebben we huis aan huis verspreid. Hier vind je het aanbod van de meeste aanbieders binnen onze gemeente.

Die aanbieders zitten grotendeels in ons netwerk. Samen met mijn collega Susanne Thijsen heb ik ze benaderd en geprobeerd ze hiervoor warm te maken. Dat is goed gelukt. Op het moment dat het boekje op de deurmat valt, merken we dat aanbieders die er nog niet in staan, ons bellen of mailen voor de volgende editie.

De boekjes zijn goed ontvangen. Ze zijn in september uitgebracht en toen ik mijn collega Ruth twee weken later belde over of ze al effecten zag, riep ze enthousiast: 'Het loopt storm!' Beide boekjes helpen om mensen naar de website te trekken. Zodra ze daarnaartoe gaan om zich in te schrijven, zien ze dat er nog veel meer leuke te ontdekken valt."

Mijn werk krijgt nog meer betekenis

"Ik ben bij SWB begonnen als cultuurcoach en houd me vanuit die rol bezig met cultuureducatie voor kinderen op basisscholen, onder schooltijd. Inmiddels is mijn werk uitgebreid. Naast cultuur mag ik me nu ook bezighouden met activiteiten op het gebied van welzijn, buiten de school dus en niet alleen met kinderen, maar ook met volwassenen."

Ik vind het geweldig dat ik in mijn veranderde functie cultuur én welzijn kan combineren. Enerzijds vanwege de afwisseling, maar vooral ook omdat het werk voor mij op deze manier nog meer betekenis krijgt. Doordat ik samenwerk met het welzijnswerk kom ik met veel bredere thema's in aanraking en krijg ik nog meer zicht op wat er soms bij mensen speelt. Je ziet dan niet alleen de plezierige of luchtige kant, maar ook andere aspecten. Dat motiveert me nog meer om te kijken wat ik kan toevoegen.

Bijvoorbeeld voor een meisje dat dyslectisch is en op school merkt dat ze niet overal kan meekomen. Thuis zijn er spanningen vanwege financiële problemen, waardoor het nog moeilijker wordt. Ze doet mee aan een proefles en merkt dat ze niet alleen plezier heeft in trompet spelen, maar er ook nog eens echt talent voor heeft. Omdat de ouders geen muzieklessen kunnen betalen, zijn we op zoek gegaan naar een andere vorm van financiering. Dat is gelukt; ze gaat nu elke week en je ziet haar stralen! Doordat haar zelfvertrouwen is gegroeid, gaat het zelfs op school beter. Zo raakt ze geleidelijk aan meer in balans en wordt ze een beetje gelukkiger."

Combinatiefunctionaris cultuur Marguerite Tuijn

Samen zorgen dat steeds meer mensen kunnen meedoen

“Ik geloof niet in zelfstandige bibliotheken, maar in lokale samenwerkingsvormen die meerwaarde hebben voor inwoners. In de gemeente Brummen vullen Stichting Welzijn Brummen en de bibliotheek elkaar heel goed aan. Wij zetten in op taalontwikkeling en digitale vaardigheden, SWB ondersteunt mensen op allerlei vlakken binnen het sociale domein. Allebei hebben we hetzelfde doel voor ogen: we willen ervoor zorgen dat steeds meer mensen kunnen meedoen in de samenleving.”

In deze gemeente kunnen ruim 3.000 mensen niet goed lezen

Dat laatste is ook in onze gemeente niet vanzelfsprekend, vertelt Jacqueline Roelofs, directeur-bestuurder van Bibliotheek Berkel & IJssel, kortweg BIJ de bieb. “Landelijk ligt het percentage mensen dat niet goed kan lezen op 11%; in de gemeente Brummen gaat het om maar liefst 16% van de bevolking. Dan praat je over meer dan 3.000 mensen en dat is best zorgwekkend.

Als je niet goed kunt lezen en schrijven, of als je digitale vaardigheden mist, beïnvloedt dat allerlei facetten van je leven. Niet alleen school of werk, maar ook allerlei praktische dagelijkse zaken waar je mee te maken hebt. Bijvoorbeeld brieven van instanties, de aanvraag van een huur- of zorgtoeslag, solliciteren bij een bedrijf, energieprijzen vergelijken, je rijbewijs verlengen, noem maar op. Dat heeft grote gevolgen op allerlei gebieden. Het kan leiden tot verminderde kansen op werk, een lager inkomen, sociaal isolement, verminderde toegang tot voorzieningen, problemen met instanties, gezondheidsproblemen en zelfs tot een lagere levensverwachting. Op die thema's raken SWB en de bibliotheek elkaar en kunnen we echt iets betekenen.” Daar zit voor Jacqueline de drijfveer.

“Ik krijg energie als ik me kan verbinden aan initiatieven die ten goede komen aan mensen en de maatschappij en waar bij voorkeur ook een echte uitdaging in zit.”

”

BIJ de Bieb is er voor iedereen

Dat doet ze vanuit BIJ de bieb, de overkoepelende organisatie voor vier gemeenten: Brummen, Voorst, Zutphen en Lochem. In totaal telt BIJ de bieb zeven grotere vestigingen in de kernen en zeven kleine buurtbibliotheken.

“We duiken steeds meer overal op en dat is precies wat we willen: lokaal, laagdrempelig en zo dicht mogelijk bij de mensen. BIJ de Bieb heeft 66 mensen in vaste dienst en 450 vrijwilligers die op een heel breed terrein actief zijn. Wij zijn er voor iedereen. Inwoners kunnen bij ons terecht voor ontmoeting, om nieuwe dingen te ontdekken en om zichzelf verder te ontwikkelen op het

gebied van taal, digitale vaardigheden, literatuur, cultuur en de maatschappij.”

De bibliotheek heeft zichzelf opnieuw uitgevonden

“In 2020 werd ik gevraagd voor deze functie. Ik werkte toen bij Biblionet in Groningen en daarvoor bij Rijnbrink, in de provincie Overijssel. In beide rollen hield ik me bezig met de vernieuwing van ‘de bibliotheek’ en het begeleiden van organisaties op weg daarnaartoe en dat is ook de kern van wat ik in mijn huidige rol doe.

verschillende niveaus betrokken is. Je hebt een lange adem nodig, maar als het lukt om iedereen mee te krijgen met een veranderingsproces, dan word ik daar heel blij van.”

We willen graag samenwonen met SWB, in Brummen en Eerbeek

“Ook in Brummen en Eerbeek werken we aan de voorbereiding op verbouw en nieuwbouw. In Brummen zitten we al 15 jaar in een gedateerd gebouw dat plaats gaat maken voor een woningbouwproject. Als bibliotheek

Een huis voor alle inwoners en lokale organisaties

“Dat is de boodschap die we inwoners en lokale organisaties willen geven: ‘Dit huis is van jou’. Sommige, zoals muziekvereniging het HOB, krijgen letterlijk de sleutel. Ze kunnen gebruikmaken van de mooie theaterzaal en het podium dat we gaan bouwen. Dat geldt uiteraard ook voor andere lokale verenigingen én voor artiesten van buiten de gemeente. Zo kunnen we de cultuurbeleving nog een verdere impuls geven. Bij de hele invulling van het gebouw gaan we zowel de verenigingen

Directeur BIJ de Bieb Jacqueline Roelofs

Het is geweldig om te zien wat we in relatief korte tijd hebben bereikt. Het bibliotheekwezen is weer zó'n leuke sector geworden. Inderdaad, ‘geworden’, want tien jaar geleden was de bibliotheek ten dode opgeschreven. We hebben onszelf helemaal opnieuw uitgevonden, met succes. Bibliotheken zitten bomvol met allerlei verschillende type mensen en er gebeurt van alles op heel verschillende gebieden: van lezingen tot boektaxaties, films, workshops over bijvoorbeeld Google Maps en ChatGPT, Muziek op schoot voor de kleintjes en nog veel meer!

Ook in de provincie Gelderland waar ik nu actief ben, is het werk heel divers en dynamisch. Twee jaar geleden hebben we de fusie tot stand gebracht tussen de bibliotheken in Lochem, Zutphen, Brummen en Voorst. Op dit moment zijn we volop bezig met de nieuwbouwplannen van het Hanzehuis in Zutphen en hoop ik vurig dat we voor de zomer een go krijgen.

Wij zijn actief in een divers en complex speelveld waarin tal van organisaties meespelen en waarbij ook de politiek op

willen we gaan samenwonen met Stichting Welzijn Brummen. Het huidige pand van SWB wordt, als alles doorgaat, omgetoverd tot een multifunctioneel pand. Zo'n zelfde functie willen we creëren in Eerbeek, waar we een gezamenlijk nieuwbouwplan hebben bedacht. Bovendien hopen we in dat gebouw een lang gekoesterde lokale wens in vervulling te laten gaan: een eigen papier- en kartonmuseum.

Als je een idee wilt krijgen van hoe zo'n multifunctioneel concept er in de praktijk uitziet, zou je eens moeten gaan kijken in Losser bij Het Fundament. Dat gebouw is voor bewoners een heel uitnodigende plek waar je gemakkelijk binnenloopt om een krantje te lezen, een kop koffie te drinken... en vandaaruit kun je allerlei andere dingen doen. Bij de voordeur kun je niet zien wie waarvoor naar binnengaat; alles is op een heel natuurlijke manier met elkaar verbonden. Dat maakt het laagdrempelig. Zoiets willen we ook in Brummen en Eerbeek: een gebouw waarbij je als gebruiker het gevoel krijgt: dit is mijn plek.”

als inwoners actief betrekken, om zo goed mogelijk aan te sluiten bij hun wensen, ideeën en behoeften.

SWB heeft de lead in het proces, maar we zijn samen verantwoordelijk voor het pand en de invulling ervan. Ja, ik weet zeker dat dat lukt, daar zijn we de afgelopen periode naartoe gegroeid. We trekken veel meer met elkaar op dan een aantal jaren geleden en ik heb SWB leren kennen als een heel prettige samenwerkingspartner. Er is vertrouwen, we vinden elkaar aardig, we werken vanuit dezelfde visie en we gunnen elkaar wat.

Zo'n manier van werken is cruciaal in deze tijd, als je functies en voorzieningen waar je veel waarde aan hecht, in stand wilt houden. Je moet niet alles naar jezelf toetrekken, maar goed kijken wie welke expertise heeft en hoe je die samen het best kunt inzetten, zodat je elkaar aanvult en versterkt ten behoeve van de samenleving!”

We doen het samen

Mantelzorgconsulent Ellen Lammersen en coördinator Geheugensteunpunt Brummen Wendie Derks

“Mantelzorg is vaak een zware taak en niemand zou daar alleen voor moeten staan. Of het nu gaat om familie, vrienden, zorgprofessionals of organisaties, we willen mensen bij elkaar brengen om samen de zorg te dragen.”

Mantelzorg is de zorg en ondersteuning die partners, kinderen, familie, vrienden of andere bekenden verlenen aan een naaste die deze ondersteuning nodig heeft. Dat kan een oudere zijn, maar ook iemand met een beperking of ziekte. Ze doen dat vrijwillig, onbetaald, uit liefde. December 2024 staan in de gemeente Brummen 421 mantelzorgers bij Knooppunt Mantelzorg geregistreerd. Zij zijn er voor hun naaste, Knooppunt Mantelzorg is er voor hen.

“‘We doen het samen’ is het motto van alles wat we doen bij Knooppunt Mantelzorg Brummen”, vertelt mantelzorgconsulent Ellen. “Dit zie je terug in al onze activiteiten. Zo organiseren we verschillende bijeenkomsten die speciaal zijn opgezet om ervoor te zorgen dat mantelzorgers elkaar ontmoeten en ervaringen kunnen delen. We merken dat het delen van verhalen en zorgen, verlichting geeft. Tegelijkertijd zetten we ons in om mantelzorgers te ondersteunen en hun netwerk te versterken.

Daartoe organiseren we verschillende bijeenkomsten, met steeds een andere invalshoek.”

Praten over later

“‘Praten over later’ staat in het teken van stilstaan bij de toekomst. Niet

iedereen is erop voorbereid dat je situatie geleidelijk aan kan veranderen door ouderdom, of juist plotseling, door ziekte of een ongeval. Je kunt niet op alles voorbereid zijn, maar over een aantal zaken kun je wel alvast nadenken. Bovendien kun je sommige zaken nu al regelen of (laten) vastleggen, zodat je er later niet door wordt overrompeld. Daar gaan we tijdens bijeenkomsten van Praten over Later over in gesprek. Dan komen er onderwerpen aan de orde, zoals zorgwensen, juridische aspecten en mogelijke ondersteuning.

Een voorbeeld was de bijeenkomst die we in oktober organiseerden samen met het Geheugensteunpunt Brummen-Eerbeek. Deze avond stond in het teken van het levenstestament en mentorschap. Toegevoegd notaris Astrid le Feber was erbij om informatie te geven en vragen te beantwoorden over waar een levenstestament voor dient.

Daarnaast heeft Bob Pieters van Mentorschap Overijssel Gelderland verteld wat een mentor voor je kan betekenen in de situatie dat je wilsonbekwaam bent en zorg nodig hebt.”

Thee en Taart

“Thee en Taart-bijeenkomsten zijn gezellige contactbijeenkomsten waarbij mantelzorgers elkaar op een laagdrempelige manier kunnen ontmoeten. Bij een kop thee en een stukje taart ontstaan vaak mooie gesprekken en wisselen mensen ervaringen en tips uit. Het is echt een moment van ontspanning, maar ook van verbinding.

Je merkt dat mantelzorgers veel aan elkaar hebben, ook al staan ze daar in het begin soms wat aarzelend tegenover. ‘Praten over mijn ervaringen met anderen? Ik heb genoeg aan die van mezelf’. Daarna merken ze vaak dat het toch heel fijn is om hun eigen verhaal te delen met mensen die begrijpen wat zij meemaken, en te merken dat zij niet de enige zijn die met bepaalde vragen of gevoelens worstelen. Het geeft een gevoel van verbinding én verlichting.”

Bijeenkomsten voor mantelzorgers, op locatie bij zorgaanbieders

“We organiseren ook bijeenkomsten op locaties van zorgaanbieders, bijvoorbeeld dagbestedingscentra. Mantelzorgers kunnen in deze (voor hen vertrouwde) setting met zorgprofessionals en andere

mantelzorgers delen waar uitdagingen liggen in de zorg voor hun naaste. Het versterkt het gevoel dat je er niet alleen voor staat.”

Rouw en verlies bij leven

“Nieuw zijn de bijeenkomsten rouw en verlies bij leven. Deze gaan over een bijzonder en vaak onderbelicht thema: het rouwen om het verlies van je naaste, terwijl diegene er nog is. Bijvoorbeeld door dementie of een andere aandoening, waarbij de persoon geleidelijk aan of soms plotseling verandert. Het rouwproces begint vaak al voor een overlijden. Tijdens deze bijeenkomsten komen mantelzorgers samen om hun ervaringen te delen en steun te vinden bij elkaar (zie ook pagina 17).

In alle bijeenkomsten sluiten we zo goed mogelijk aan bij de ervaringen en behoeften van de mantelzorgers. We proberen een ontspannen en veilige ruimte te bieden waar ze zichzelf kunnen zijn, kunnen praten over wat hen bezighoudt en steun kunnen vinden in de groep.”

Netwerkbijeenkomsten voor zorgaanbieders

“Om onze doelen te realiseren, werkt Knooppunt Mantelzorg samen met verschillende lokale organisaties om een breed netwerk van hulp en ondersteuning op te zetten. Een onderdeel daarvan zijn netwerkbijeenkomsten voor lokale zorgprofessionals. Drie keer per jaar komen we samen om te kijken: wat kunnen we betekenen voor de mantelzorgers in Brummen?”

Vroeger deden we dat bij SWB, tegenwoordig gaan we steeds op bezoek bij een andere netwerkpartner. Het is heel goed om elkaar regelmatig te zien en te ervaren dat je allemaal verbonden bent op het thema en de doelgroep. Dat sterke gevoel van gezamenlijkheid maakt het gemakkelijker om elkaar te benaderen op het moment dat dit nodig is om goede ondersteuning voor de mantelzorgers te realiseren.

Onze grootste wens is dat geen enkele mantelzorger zich alleen voelt. We willen dat mensen weten dat ze altijd ergens terecht kunnen voor steun, of dat nu bij een mede-mantelzorger is, een contactgroep of een professional. Samen zorgen we ervoor dat de mantelzorgers de hulp krijgen die ze verdienen!”

Mantelzorgconsulent Ellen Lammersen

Senioren huisbezoek: duidelijke informatie, oprechte aandacht

Alle inwoners van de gemeente Brummen die 80 jaar worden, krijgen een uitnodiging van de gemeente, met een antwoordkaart. Wie een huisbezoek wil, stuurt de antwoordkaart terug en krijgt bezoek van één van onze vrijwilligers. Bijvoorbeeld van Marrie Kolenberg, een enthousiaste vrijwilliger die graag vertelt over hoe het huisbezoek in z'n werk gaat.

Verrassend

Marrie: "Het huisbezoekproject in één woord? Verrassend! Je gaat bij mensen op bezoek van wie je alleen maar een naam, een telefoonnummer en een adres hebt. Je weet dus nooit wie je aantreft en onder welke omstandigheden.

Soms gaat de voordeur open en staat er een heel fit en mondig iemand, soms is het iemand die moeilijk kan lopen en in de zorg zit. De ene keer is het een alleenstaande man of vrouw, de andere keer een gehuwd stel. In alle gevallen ben ik heel benieuwd hoe het gesprek gaat verlopen en wat ik voor iemand kan betekenen."

Ik vind het leuk om mensen vooruit te helpen

"Hoe ik in dit project ben beland? Negen jaar geleden zag ik een oproep voor vrijwillige huisbezoekers. Omdat ik in de thuiszorg heb gewerkt, ben ik gewend om bij mensen thuis te komen en aandacht te hebben voor hoe mensen leven. Ik vind het leuk om mensen vooruit te helpen en ervoor te zorgen dat ze niet vereenzamen.

Doordat ik dit al een jaar of negen doe, ben ik bekend met de meeste voorzieningen. Toch verandert er ook steeds veel. Daar worden ze regelmatig over bijgepraat door onze coördinator Mette Spiegelenberg en soms door een instelling die vertelt over een nieuwe voorziening of regeling. Ik weet niet alles tot in de details, maar ik weet wel waar mensen terecht kunnen als ze meer willen weten over een bepaald onderwerp."

Veel ouderen zijn goed op de hoogte

"Vroeger was vrijwel alles wat we vertelden nieuw voor mensen. Tegenwoordig zijn veel ouderen behoorlijk goed op de hoogte van veel voorzieningen, zeker de ouderen die lang in de gemeente wonen. Je treft ook wel eens iemand die hier net naartoe is verhuisd en dan kun je alles vertellen. Dat is ook heel leuk.

Daarnaast valt op dat mensen de informatie die ze missen vaak zelf wel weten te vinden. Veel ouderen zijn digitaal veel beter onderlegd dan een aantal jaren geleden. 'Nee hoor, ik hoef geen folder; ik zoek het wel even op, op de tablet,' zeggen ze dan."

Je komt over van alles in gesprek

"Tegelijkertijd merk je dat er toch ook altijd wel iets is dat ze nog niet weten. Of dat er in het gesprek iets naar voren komt waar ze nog niet over hadden nagedacht.

We bevragen mensen over heel uiteenlopende onderwerpen. Tijdens het gesprek merk je regelmatig dat mensen graag hun verhaal willen doen over iets dat ze bezighoudt. Dat kan iets zijn waar ze enthousiast over zijn, maar het kan ook gaan over iets dat ze hebben meegemaakt, bijvoorbeeld ziekte of het overlijden van een dierbare. Ik vind het belangrijk om de tijd te nemen om daarnaar te luisteren. Je bent niet alleen informatieverstrekker, maar ook een luisterend oor.

Daarbij probeer ik altijd positief te zijn, ook als mensen het moeilijk hebben of veel klagen. Dan richt ik me op wat er wél goed gaat en wat ze nog allemaal wel kunnen. Vaak zit zo iemand er na afloop van het gesprek heel anders bij dan toen we begonnen."

Ook stilstaan bij morgen

"Mensen vinden het belangrijk dat ze merken dat je ze serieus neemt en echt belangstelling voor ze hebt. Als ze merken dat je echt luistert, vertellen ze veel. Omgekeerd stel ik ook veel vragen. Je voelt snel genoeg aan of het kan of dat mensen ergens niet over willen praten. Natuurlijk is dat ook prima, iedereen bepaalt dat zelf, maar ik wil wel ze de mogelijkheid bieden om iets bespreekbaar te maken.

Samen vooruitkijken is heel belangrijk, misschien wel het belangrijkste doel. Mensen blijven steeds langer zelfstandig wonen. Het huisbezoekproject is er om te kijken of dat lukt en wat er eventueel nodig is om mensen daar een beetje bij te ondersteunen. Dan kun je het niet alleen over vandaag hebben, maar moet je ook stilstaan bij morgen. Niet iedereen is dat gewend en niet iedereen vindt het even gemakkelijk.

Vaak komt het wel op een natuurlijke manier aan de orde. Bijvoorbeeld als mensen hun woning of tuin even willen laten zien. Dan vraag ik bijvoorbeeld of het nog steeds goed lukt de tuin te onderhouden, of over wat je moet doen om de woning levensloopbestendig te maken.

Laatst was er iemand die aangaf dat ze moeite had met het bed opmaken. 'Heb je een één- of tweepersoonsdekbed?' vroeg ik. 'Tweepersoons'. 'Stap dan over op een éénpersoonsdekbed, dat is veel gemakkelijker.' Een simpele tip, waardoor je het toch langer zelf kunt doen."

Positieve reacties

"Meestal duurt een gesprek ongeveer anderhalf uur. En als iemand graag nog een keer ergens over wil doorpraten, kom ik gewoon een keer terug. Aan het eind van het gesprek vragen we de mensen wat ze ervan vonden en of ze nog ideeën of tips hebben. En na het bezoek laten we een contactkaart achter met de gegevens van de coördinator voor als mensen naderhand nog vragen hebben. De reacties zijn altijd heel positief. Mensen vinden het fijn dat je op bezoek bent geweest en dat ze toch weer iets hebben gehoord dat ze niet wisten."

Coördinator Mette Spiegelenberg vult aan: "Het is hoe dan ook waardevol dat je even binnenkomt, contact hebt en over allerlei onderwerpen praat. Ook al levert het niet altijd nieuwe informatie op, mensen hebben wel een fijn gesprek gehad. Ze hebben ervaren dat er aandacht voor hen is; er is echt naar hen geluisterd en ze hebben de mogelijkheid gehad om vragen te stellen. En ook al levert het niet informatie op waar ze altijd meteen wat mee kunnen, als hun situatie verandert, weten ze wel de weg. Dat preventieve is heel belangrijk."

Wat doet de coördinator?

Mette: "Ik zorg voor de coördinatie van de bezoeken en de actualisering van de informatiemap. Dat is een heel bescheiden rol en dat kan ook, want we hebben een groep van heel betrokken en bevlogen vrijwilligers die allemaal zelfstandig werken, sommige al meer dan 20 jaar! Zij maken dit project tot een succes. Aan mij de taak om te zorgen dat ze hun werk zo goed en plezierig mogelijk kunnen doen.

Dit jaar hebben we in totaal zo'n 80 mensen bezocht, bijna 40% van alle tachtigjarigen in de gemeente Brummen. De aantallen verschillen per jaar. Het aantal bezoeken per vrijwilliger verschilt, maar gemiddeld

zijn het er 8 tot 12 per jaar. Ik probeer altijd rekening te houden met de voorkeuren en persoonlijke omstandigheden van vrijwilligers.

Het project heeft twee kanten. Ik vind de wisselwerking heel mooi. Want ook de vrijwilliger komt thuis met gevoel: 'Ik heb een mooi gesprek gehad, ik heb iets kunnen betekenen voor iemand in mijn omgeving.' Dat geeft veel voldoening."

Bijzonder dat vrijwilligers dit al zolang doen

"De betrokkenheid van onze vrijwilligers is enorm. Sommige doen het al langer dan 20 jaar en een enkele is de 80 al gepasseerd. Ik vind het heel bijzonder dat er mensen zijn in onze gemeente die dit vanaf de start van het project met hun hele ziel en zaligheid hebben gedaan. Als je de bezoeken in al die jaren bij elkaar optelt, heb je het over een hele grote groep ouderen aan wie we echt aandacht gegeven hebben.

Bovendien krijg je op deze manier een mooi beeld van wat er leeft onder een bepaalde leeftijdsgroep en wat er in de loop der jaren verandert, aan situaties, aan behoeften, wensen en vragen. Hoe beter we dat weten, hoe beter we erop kunnen inspelen."

Vrijwilligster Marrie Kolenberg

Geweldig als iemand het weer ziet zitten!

Sociaal werker steunpunt Geld en Administratie Willem van de Bilt

“Het afgelopen jaar heb ik veel gewerkt met een vrouw die te maken had met een zeer moeilijke thuissituatie en daarnaast ook nog eens achtervolgd werd door financiële pech. Gisteren sprak ik een collega die zei: ‘Ik heb laatst Els (fictieve naam) gezien. Tjonge, die is een heel ander mens geworden. Ze kijkt heel anders uit haar ogen en ziet het leven weer helemaal zitten.’ Daar mag ik dus een beetje aan bijdragen. Wat is er nou mooier?”

Mensen weten de weg goed te vinden

Steunpunt Geld en Administratie helpt inwoners van de gemeente Brummen bij financiële en administratieve zaken. Bijvoorbeeld door mensen inzicht te geven in hun inkomsten en uitgaven, zodat ze betalingsproblemen kunnen voorkomen. Maar ook door te kijken of iemand recht heeft op toeslagen, aanvullende bijstand, een van de overige voorzieningen of door mensen te helpen die in een schuldhulpverleningstraject zitten. Sociaal werker Willem van de Bilt vertelt.

“In het afgelopen jaar zien we de bezoekersaantallen verder oplopen. Of er meer mensen zijn met financiële problemen dan in het verleden, heb ik nog niet in beeld. Wat ik wel weet, is dat de bekendheid van het steunpunt is toegenomen én dat er aardig wat nieuwe klanten zijn gekomen die van anderen hebben gehoord dat ze hier terecht kunnen. Kortom, mensen weten steeds beter de weg te vinden en dat is een goede ontwikkeling.”

Pieken in het begin van het jaar

“Gemiddeld zie ik tien cliënten per week tijdens de inloopuren in Eerbeek en Brummen. Een deel daarvan komt regelmatig terug. Sommige mensen komen een keer per jaar, bijvoorbeeld wanneer de belastingaangifte gedaan moeten worden, of wanneer ze een nieuwe zorgverzekeraar of energieleverancier willen zoeken. In het

begin van het jaar komen er nogal eens mensen die de definitieve berekening van de huurtoeslag hebben ontvangen en dan een te veel ontvangen bedrag terug moeten betalen. Dat hadden ze niet zien aankomen. In februari zien we een piek als de aanvragen voor Meedoen in Brummen loskomen.”

Sinds COVID zijn mensen kostenbewuster

“Ik heb het idee dat sinds COVID mensen bewuster met geld omgaan. De kostenstijgingen over de hele linie, van brandstof- en energieprijzen, maar ook van de dagelijkse boodschappen, maakt mensen steeds meer bewust van hun uitgaven, hun vaste lasten en het totale financiële plaatje. Ze zijn er actiever mee bezig om te voorkomen dat ze in de problemen komen. Je merkt ook dat ze eerder bij ons aan de bel trekken dan in voorgaande jaren.

Tegelijkertijd zie je ook dat sommige uitgaven-, maar ook leefpatronen bijna niet te doorbreken zijn. Laatst sprak ik een stel dat allebei rookt. We zijn eens gaan uitrekenen wat dat kost en kwamen erachter dat ze 640 euro in de maand uitgeven aan rookwaren. 640 euro... volgens mij kun je daar een dure auto voor leasen. Als je dan vraagt of ze hulp willen hebben bij het stoppen met roken, hoor je: ‘Ach Willem, dat hebben we al zo vaak geprobeerd, daar beginnen we niet meer aan.’ Op dezelfde manier blijven mensen autorijden, ook als de benzine alsnog duurder wordt. Ze zijn eraan gewend, hun leven is erop ingericht. En ook al weten ze dat het kan leiden tot financiële problemen, dit veranderen is echt problematisch, omdat er dan een stuk vrijheid moet worden opgegeven.

Voor sommige nieuwkomers geldt een ander probleem. Zij doen soms uitgaven die niet passen bij hun inkomsten, bijvoorbeeld voor een auto. In hun beleving rijdt iedereen in Nederland auto. ‘Dan kan ik het toch ook?’ We kijken samen met begeleidingsbureau

Interbeek Support hoe we deze groep wat beter kunnen informeren en meer inzicht kunnen geven in wat je wel of niet kunt veroorloven met een bepaald inkomen. Het eerste ‘experiment’ was een bijeenkomst waarin we nieuwkomers een eigen maandbegroting hebben laten maken.”

Voorzieningenwijzer

“Een paar jaar geleden is de Voorzieningenwijzer geïntroduceerd in onze gemeente. (Zie de website datgeldtvoormij.nl). Vijf van onze vrijwilligers zijn speciaal getraind om daarmee te kunnen werken. Toch maken mensen er nog te weinig gebruik van. Dat is jammer, want het kan echt wat opleveren! Het is een heel mooi instrument waarmee je samen met betrokkenen alle inkomsten op een rijtje zet. Aansluitend zie je meteen op welke voorzieningen je recht hebt.

Tegelijkertijd helpt de Voorzieningenwijzer je uitgaven per kostenpost in kaart te brengen. Dat is verrassend gedetailleerd. Zo laat de Voorzieningenwijzer heel precies zien welke medicijnen zorgverzekeraars wel of niet vergoeden en wat je daar nou wel of niet zelf aan moet bijdragen. Daardoor kun je beter beoordelen welke zorgverzekering van welke zorgverzekeraar voor jou het best en het voordeligst is.

Dat vind ik een enorme winst, want zeg nou zelf: dat vergelijken is zo ingewikkeld; daar kun je ook als professional al bijna geen chocola van maken. En dan hebben mensen al gauw de neiging om niet over te stappen, omdat je toch niet zeker weet of je er goed aan doet, terwijl het misschien wel voordelig voor je zou kunnen zijn.”

Je kunt in deze rol veel voor mensen betekenen

“Ik doe dit werk nog steeds met ontzettend veel plezier. Ik ben natuurlijk goed met cijfertjes, maar daar zit voor

mij de lol niet in; die zit in het contact met mensen. Je komt over zoveel meer in gesprek dan alleen over geldzaken. En je kijkt ook wat je op andere vlakken kunt betekenen.

Het saneringskrediet is ingevoerd!

“Ik pleit al een aantal jaren voor de invoering van een zg. saneringskrediet. Verschillende andere gemeenten hebben zo’n regeling en dat werkt heel goed. De insteek is dat meerdere schulden worden omgezet in één schuld aan de gemeente. Dat maakt de financiële situatie veel overzichtelijker. Je hebt dan nog slechts te maken met één betaalbare, maandelijkse aflossing aan één partij. Inmiddels heeft de gemeenteraad het goedgekeurd en kunnen we het saneringskrediet per 1 januari inzetten.

Dat is geweldig nieuws. Het is een heel mooie oplossing waarmee je mensen snel weer lucht geeft en voorkomt dat ze in een veel duurder schuldhulptraject belanden. De persoon/inwoner is blij, die voelt zich weer vrij in de hoofd en kan zijn leven weer oppakken.”

Zo probeer ik regelmatig mensen te koppelen aan vrijwilligerswerk. Bijvoorbeeld als ik de indruk krijg dat iemand wat eenzaam is en graag wat meer contact zou willen hebben of ergens aan mee zou willen doen, maar niet weet hoe. Dan ga ik bijvoorbeeld samen met hem of haar kijken in de vacaturebank van de Vrijwilligerscentrale. Zo proberen we mensen steeds wat verder vooruit te helpen en met elkaar te verbinden!”

Omgaan met rouw en verlies

“Het was een lang gekoesterde wens van me, maar het is zover: we zijn gestart met verlies- en rouwgroepen in de gemeente Brummen. In 2024 hadden we twee verschillende soorten groepen: de ene gericht op omgaan met verlies en rouw na een overlijden en de andere voor omgaan met levend verlies.”

Karin van Aalst vertelt. “Ik ben hiermee begonnen als coach, maar wilde me er graag verder in verdiepen. Inmiddels heb ik een opleiding als psychosociaal therapeut afgerond. Bij SWB heb ik een meer begeleidende, coachende rol. Bovendien werk ik hier niet met individuen, maar altijd met een groep, want dat is juist de kracht van het sociaal werk.”

Levend verlies

“Wanneer is er sprake van levend verlies? Bijvoorbeeld als jouw partner, ouder of kind wordt geconfronteerd met dementie of niet aangeboren hersenletsel. Geleidelijk aan – of soms heel plotseling – raak je als het ware een stukje van de persoon kwijt.

Ik heb echter gemerkt dat er ook levend verlies kan zijn op andere gebieden. Bijvoorbeeld bij mensen die door een ziekte, beperking of ongeluk niet meer kunnen werken. Of mensen die hun kindwens moeten opgeven. Dat is een andere vorm van verlies, die gaat over afscheid nemen van bepaalde toekomstverwachtingen. En dat vraagt om een andere benadering, vandaar dat we hier in 2025 een aparte groep voor opzetten. We hebben volgend jaar dus drie verschillende soorten groepen.

Het afgelopen jaar zaten de groepen helemaal vol en was er zelfs een wachtlijst.”

Veel mensen hebben geleerd door te gaan

“Als je bewust durft stil te staan bij verlies en rouw, dan wordt je leven in het hier en nu waardevoller. Voor de generatie met wie ik hier vooral werk, is dat niet vanzelfsprekend. Het zijn mensen die tijdens of kort na de Tweede Wereldoorlog zijn opgegroeid. Ze kwamen uit een periode van verlies en verdriet en hebben geleerd om daar juist niet te veel bij stil te staan, maar vooral door te gaan en vooruit te kijken. Als er dan iets gebeurt, hebben ze vaak niet geleerd hier mee om te gaan en

kost het moeite om het leven weer op te pakken. 80% redt zich uiteindelijk wel, maar 20% blijft ermee worstelen. Op een bevolking van 18 miljoen mensen gaat dat om een best grote groep.

Behalve deze groep zijn er ook mensen die om anderen redenen niet geleerd hebben om ‘gemakkelijk’ te praten over verlieservaringen. Zij gaan vaak dóór na een verlies, terwijl het goed is om af en toe stil te staan bij wat je is overkomen en hoe dat je leven nog beïnvloedt. Daarnaast is er een groep die juist blijft ‘hangen in’ het verlies. Deze mensen verdrinken bijna in hun verdriet en lukt het niet de draad weer op te pakken. Rouwen ziet er voor iedereen anders uit; het is bewegen tussen stilstaan en doorgaan.

Mensen melden zich aan omdat ze een vraag hebben over hun eigen rouw- en verlieservaring en op zoek zijn naar een manier om er hun weg in te vinden. Ze hebben daarbij een steuntje in de rug nodig. We gaan niet heel diep graven in het verleden. Verlies en rouw is iets van alledag en eigenlijk zouden we daar wat luchtiger mee om moeten gaan. Die sfeer proef je in onze groepen. We gaan echt met elkaar in gesprek en soms is dat even emotioneel, maar het is ook heel gezellig en er wordt zeker ook gelachen.”

Hoe ziet zo’n bijeenkomst eruit?

“Een groep bestaat uit maximaal acht deelnemers. Vooraf houd ik met iedereen een individueel gesprek waarbij ik luister naar het verhaal en de behoeften, en de deelnemer vragen kan stellen. Samen schatten we in of deze vorm goed past bij de persoon.

We houden in totaal tien bijeenkomsten in ongeveer een half jaar tijd. De eerste

vier begeleid ik zelf, daarna neemt onze vrijwilliger het over. De vrijwilliger is vanaf het begin onderdeel van de groep. Het is belangrijk dat dit een betrokken en rustig persoon is die heel goed kan luisteren en oog heeft voor iedereen in de groep.

Je krijgt informatie over: wat is een rouwproces in het algemeen? En hoe kan je daar nou zelf jouw eigen weg in vinden, op een manier die voor jou prettig is? De bedoeling is dat ik eerst wat vertel over de ‘theorie’ van een rouw- of verliesproces en dat we daarna praktijkverhalen uitwisselen.

Mantelzorgconsulent Karin van Aalst

Dat mislukt altijd 😊. Want zodra ik iets vertel, is er wel iemand die zegt: ‘O ja, dat herken ik en ik heb ook gemerkt dat...’ en daarna komt er een verhaal. Dat geef je de ruimte en vervolgens vraag ik de anderen: ‘Hoe zit het bij jullie? Herken je je daarin, hoe werkt dat bij jou?’ Zo wisselen we het een beetje af, op een natuurlijk manier. Er zit dus wel een structuur in, maar de volgorde wisselt per groep en per moment.

Ik probeer te zorgen dat iedereen een aandeel heeft in de bijeenkomst, maar dat hoeft niet altijd door te praten. Je kunt ook veel bijdragen en leren door te luisteren.

Ik ben betrokken bij de eerste vier bijeenkomsten, die we houden op Plein Vijf of in het Tjark Riks Centrum. Na die vier keer zit er een bepaalde lijn in en hebben deelnemers basiskennis over wat een rouwproces is en hoe dat er ongeveer uitziet. Daarna stap ik eruit en gaan ze samen met de vrijwilliger nog zes keer in gesprek. Vervolgens stapt ook de vrijwilliger eruit en organiseren de deelnemers het zelf, om en om bij elkaar thuis. Dan zijn ze helemaal vertrouwd met elkaar en is het onderwerp teruggebracht naar de plek waar het hoort: gewoon in je eigen keuken of huiskamer. Ik vind het heel mooi om te zien dat dat lukt!”

‘Gelukkig, ik ben dus niet gek’

“De grootste kracht is dat mensen ervaren dat ze niet de enige zijn met deze vraag, en dat ze niet gek zijn.” Gek zijn? “Ja, dat hoor je vaak. ‘Het is toch gek dat ik zo moe ben’. ‘Het is toch gek dat ik na anderhalf jaar nog steeds zo verdrietig ben, dat ik er nog steeds niet

overheen ben.’ ‘Het is toch wel gek dat ik dat koffiekopje kapot gegoooid heb tegen de deur...’

Iedereen in de groep is gelijkwaardig, we hebben alleen verschillende rollen. Ik weet vanuit de theorie misschien wat meer op een bepaald gebied, maar de mensen die aan tafel zitten, hebben meer levenservaring. Als we dat kunnen combineren, dan kunnen we elkaar mooi aanvullen.”

Heel positieve reacties

“Dit jaar hebben we drie groepen gestart en afgerond. De reacties zijn heel positief. Deelnemers vullen aan het eind een evaluatieformulier in. Dat doen ze anoniem, want ik wil dat ze helemaal vrij zijn om hun mening te geven en ik wil ook heel graag horen wat ik zelf een volgende keer beter kan doen.

Wat lees je dan terug? ‘Het was zo fijn dat ik er over kon praten.’ Na een overlijden ervaren mensen vaak dat de omgeving na een maand of drie verwacht dat je je leven weer oppakt op de manier zoals het daarvoor ging. Er zijn steeds minder mensen die na die tijd nog vragen hoe het met ze gaat. En: ‘Ik ben niet gek, ik mag echt nog wel verdrietig zijn.’ Dat komt heel vaak terug. Bij de groep van wie de partner of een andere dierbare is overleden, hoor je: ‘Wat fijn dat ik weer onder de mensen kom’.

Ik vind het ook leuk om te merken dat mensen die in eerste instantie zeggen: ‘Ik kom niet alle tien bijeenkomsten hoor, alleen de eerste vier, want ik kom voor de informatie’, uiteindelijk toch doorgaan. Omdat ze merken dat ze een klik hebben met de andere deelnemers. Delen doet veel!”

Cultuur in de gemeente Brummen bruist!

Ook in 2024 is er weer van alles gedaan op het gebied van cultuur(educatie) en kunst. We laten u graag een collage zien van foto's en korte teksten.

Luna

Luna is heel mooie voorstelling voor de kleuters. Bijzonder is dat het helemaal zonder woorden is, met percussie en schimmenspel. De kinderen zaten ademloos te kijken hoe je met licht en schaduw kan spelen en waren ook heel nieuwsgierig: hoe doe je dat nou?

Dans

In beide dorpshuizen was er een dansvoorstelling voor groep drie en vier. Die ging over de natuur, Moeder Aarde sprak de kinderen als het ware toe. Behalve dat groepen het leuk vonden, vonden de scholen het fijn dat kinderen er zelf naartoe kunnen lopen of fietsen.

Broer

Elke kind in de gemeente Brummen krijgt een keer in zijn schoolcarrière een symfonieorkest te horen. Dit jaar was dat met de voorstelling Broer. De kinderen bereiden met hun leerkracht liedjes en bodypercussie voor, bij de voorstelling die gaat over ruzie en het weer goedmaken.

Verhalenvertellers op school

In oktober reisden vijf verhalenvertellers weer langs alle scholen in de gemeente. Dit is een vast onderdeel in de leerlijn geworden. Leerkrachten geven aan dat ze het zo mooi vinden om te zien dat het de vertellers lukt om, in deze tijd van snelle informatie en filmpjes, met 'gewoon een verhaal' een klas aan hun lippen te laten hangen.

Workshops naar keuze

Net als vorig jaar mochten scholen weer workshops kiezen, waaronder een bezoek aan Museum More, danslessen, druktechnieken, Griekse verhalen en Vroeger Vlakbij. Die laatste hebben we speciaal ontwikkeld, met hulp van een beetje subsidie. Het doel is kinderen in contact te brengen met erfgoed uit hun eigen omgeving. Het thema was 'school', met ouderwets speelgoed, schrijven met een kroontjespen en een interview met een ouder familielid.

Zo was er ook voor het eerst dit jaar een workshop songwriting, verzorgd door Zangschool Brummen.

Pinkstertheater

De derde editie, met een onderbreking door de coronajaren. We hebben het nieuw leven ingeblazen, met succes! Zo'n 1.200 kinderen uit de gemeente hebben in groepjes een mooie theatervoorstelling bekeken

in een rondreizend theaterwagentje. In je eigen dorp naar het theater gaan is bijzonder: we zijn echt dankbaar dat dankzij deze mooie samenwerking met het Pinksterfestival en de Culturele Stichting, in een plattelandsgemeente als Brummen voor (bijna) alle leerlingen op fiets- en loopafstand een heuse theaterbeleving plaatsvindt!

Dansstorm Oost

Voor de bovenbouwgroepen in Eerbeek presenteerde Dansstorm Oost de dansvoorstelling 'Ik ben ik'. Dat ging over identiteit en emoties. De dansvoorstelling is ook bijgewoond door volwassen leerlingen van de schakelklas Nederlands als Tweede Taal.

zaal bij elkaar zitten, maar in kleinere huiskamers. Van de muziekvereniging wisten we dat het niet altijd makkelijk is om een heel orkest bij elkaar te krijgen, en dat leden wel graag af en toe in kleinere groepen zouden willen optreden. Dat hebben we gedaan, bij verschillende verzorgingshuizen in de gemeente. We hebben hiervoor speciale arrangementen laten maken dankzij subsidie van Lang Leve Kunst. Mensen hebben ervan genoten; je merkt dat steeds meer mensen zich realiseren hoe waardevol en verrijkend de werking van muziek kan zijn.

Jasper Smit

Iets leuks bedenken voor groep 8 is niet gemakkelijk. Jasper Smit (die met zijn werk al meerdere prijzen heeft gewonnen) had een onderzoekje gedaan om te kijken welke onderwerpen deze groep kinderen aanspreken. Zo ging een liedje bijvoorbeeld over een elektrische fiets en hoe het voelt als iedereen er eentje heeft, behalve jij.

Bij ons in de straat en... Schetenpoeder

16 en 17 mei deed Marij de voorstelling 'Bij ons in de straat', geïnspireerd op het gelijknamige boek van Koos Meinderts. Daarnaast maakte Marjo Dames een voorstelling gebaseerd op het boek van Jo Nesbø, over dr Proktors Schetenpoeder.

Drumdrumdrum

We hadden een muzikale voorstelling Drumdrumdrum van Roel Calister. Kinderen gingen uit hun dak met deze swingende met muzikale loops en bodybeats werkende percussionist.

Doe maar mee band

In 2023 trad de Doe maar mee Band op bij de landelijke opening van de muziekweek, in de grote gymzaal in Eerbeek. Dat was een grote happening. Naderhand gaf een aantal scholen aan dat ze dit volgend jaar opnieuw zouden willen, maar dan liefst in de eigen schoolomgeving. Daar hebben we samen met de muziekvereniging wat op bedacht. We hebben een bus gehuurd en hebben met zo'n 25 muzikanten op 1 dag alle scholen in de gemeente bezocht om liedjes te spelen, op het schoolplein of in het gymlokaal. Het was echt een feestje voor iedereen; na afloop werden we toegejuicht als popmuzikanten.

Meezingexpres

Op de Dag van de Ouderen (4 oktober) hebben we de Meezingexpress gelanceerd. Dat initiatief is ontstaan nadat professionals die met ouderen werken, hadden aangegeven dat er behoefte is aan kleine, laagdrempelige concertjes. Reden is dat veel ouderen niet meer in een grote

Bijeenkomsten ICC'ers

Met de ICC'ers (interne cultuurcoördinatoren) van alle scholen komen we vier keer per jaar samen. Dan evalueren of ons aanbod nog steeds past bij de behoeften van de scholen en we trekken er ook op uit. Zo hebben we Museum Zutphen bezocht en de Modderkolk in Loenen. Leerkrachten konden ter plekke ervaren wat er allemaal mogelijk is. Inspirerend!

Kennisdagen met collega-cultuurpunten

Samen met de Cultuurpunten van Lochem, Zutphen, Voorst en Apeldoorn bieden we kennisdagen aan. Zo hadden

we bijvoorbeeld in november een AI-informatiemiddag. Leerkrachten vonden heel interessant om te kijken vanaf welke leeftijd je kinderen bijvoorbeeld met CHATGPT kunt laten werken, wat hiervan de voordelen en de risico's zijn en hoe je van deze en andere functionaliteiten kunt gebruiken in de lessen.

Cultuureducatie met kwaliteit

In het kader van het landelijke subsidietraject Cultuureducatie met kwaliteit maken we met een aantal scholen een verdiepingsslag. Scholen hebben allemaal hun eigen wensen of voorkeur op het gebied van cultuureducatie en daar sluiten we graag op aan. Zo geeft de ene school aan dat ze graag een vakdocent wil inhuren voor dans en theater. Een andere school wil graag samenwerken

met de muziekvereniging. En een derde school wil kinderen laten kennismaken met zoveel mogelijk verschillende kunstvormen, zodat kinderen ontdekken wat er allemaal is op dat gebied en waar ze zelf talent voor hebben en plezier aan beleven.

Ridders van Gelre

In de Kinderboekenweek hebben we een buitenschoolse voorstelling georganiseerd met de Ridders van Gelre, in samenwerking met Primera en de bibliotheek Bijdebieb. De Ridders van Gelre hebben een stripboek gemaakt over de geschiedenis van Gelderland en daarnaast een familievoorstelling gemaakt die we bij kasteel Engelenburg hebben georganiseerd. Met in de hoofdrol iemand die daar gewoond heeft; Robert Jasper van der Capellen. Een eigenwijze kasteelheer (eigenwijs was het thema van de Kinderboekenweek) die zich verzette tegen Willem van Oranje die de macht probeerde op te eisen. Robert Jasper moest naar Frankrijk vluchten voor zijn leven, maar de democratische ideeën waar hij voor gevochten heeft, zijn later wel verwezenlijkt in Nederland.

Deze voorstelling was voor groep zeven en acht en hun familie. Er zijn ongeveer 80 mensen op afgekomen, dus het zat tjokvol; er moesten zelfs stoelen bijgezet worden. Volgend jaar gaan we opnieuw een dergelijk evenement organiseren.

Ridder Walewein in Hall

'Bonk, bonk, bonk!' klinkt het snel achter elkaar in de middeleeuwse kerk in Hall. Heer Robert schrikt op tijdens zijn uitleg over de hemelse beschrijvingen in het gebouw. De schoolkinderen uit groep 8 van basisschool de Triangel uit Eerbeek schrikken ook! Daar komt een echte ridder binnen in vol ornaat! Alsof hij met een tijdmachine 600 jaar vooruitgeflit is. Het is Heer Walewein. Hij draagt een schild en een zwaard. Hij zet zijn helm en maliënkolder af en begint te vertellen. Wat er is gebeurd. Waarom zijn geest in de Hallse kerk is blijven steken. En wat de kinderen kunnen doen om bij te dragen aan zijn verlossing. Een spannend verhaal.

De kinderen hebben zo niet alleen een levende kijk in de Middeleeuwen genomen maar hebben ook meer begrip gekregen over de religie en de bouwkunst uit die tijd. En natuurlijk leren ze zo hun eigen culturele omgeving beter kennen.

Combinatiefunctionaris cultuur Edith Gloerich

Visual thinking strategy

Met de Visual thinking strategy leer je naar kunst kijken en er met elkaar over te praten zonder oordeel. Dat is heel waardevol in een klas. Je leert naar elkaar luisteren, openstaan voor andere perspectieven en elkaars mening te respecteren. Deze en andere trainingen helpen ons als cultuurcoach zelf scherp te blijven.

Cultuur verbindt ons allemaal

In juni 2024 is de gemeentelijke cultuurvisie afgerond, met de titel: 'Cultuur verbindt ons allemaal'. Hierin wordt duidelijk hoeveel waarde de gemeente hecht aan kunst en cultuur en hoe zij cultuur de komende jaren wil ondersteunen, stimuleren en versterken.

"Kunst en cultuur zijn essentieel voor een gelukkige en welvarende samenleving waarin iedereen een plek heeft. Cultuur vergroot het welzijn van mensen en draagt bij aan de kwaliteit van leven. Cultuur geeft ons leven ook kleur en nodigt uit om zelf mee te doen, geïnspireerd of betovert te raken en zorgt voor vertier en plezier. Het helpt bij het bouwen van bruggen tussen jong en oud en zorgt voor ontmoeting, saamhorigheid en betrokkenheid van inwoners in buurtschappen, wijken en dorpen. Hierdoor heeft cultuur een sterk verbindende functie."

Met deze visie hebben we een prachtig fundament waar we op verder kunnen bouwen!

Vanuit verbinding samen mooie dingen realiseren

Opbouwwerker Erwin Jonkers

“Wat is er nou mooier dan iets betekenen in je eigen woon- en leefomgeving? Met deze functie kan ik dat. Ik ben geboren en getogen in Brummen, ken veel mensen vanuit verenigingen én heb ook een uitgebreid zakelijk netwerk. Dat helpt om verbindingen te leggen en mooie dingen te realiseren!”

Vier hoofdtaken

Een enthousiaste Erwin Jonkers vertelt: “Dit is mijn tweede jaar als opbouwwerker bij Stichting Welzijn Brummen. Van oorsprong kom ik uit de financiële wereld; ik heb een omslag gemaakt die je een heel andere richting zou kunnen noemen. Tegelijkertijd is dat ook weer niet zo, want ik was altijd al heel actief in het vrijwilligerswerk binnen de gemeente. Toen ik de vacature voor opbouwwerker zag, dacht ik: ‘Dit is wie ik ben!’

Als inwoner van de gemeente ken je de historie. Dat is een voordeel. Op bijeenkomsten met professionals en in gesprekken met inwoners merk ik dat ik vaak goed weet wat er speelt, en ook hoe iets is ontstaan. Dat helpt me in dit werk, want het succes van opbouwwerk staat of valt met de verbinding die je kunt maken.

Als opbouwwerker heb ik vier hoofdtaken: verbinding leggen, initiatieven ondersteunen, gemeenschapskracht versterken en advies en begeleiding geven aan bewoners. Ik zal proberen een beeld te geven van hoe ik die taken uitvoer, aan de hand van voorbeelden.”

Aandacht trekken en in gesprek komen

“Mensen kunnen me benaderen met allerlei vragen. Voordat ze dat doen, is het wel handig dat ze weten wie ik ben en wat SWB hen kan bieden. Niet iedereen kent SWB, vandaar dat ik een manier heb gezocht om aandacht te trekken. Met een door een graffiti artiest gepimpte caravan trek ik regelmatig door de verschillende kernen. Ik bezoek plekken waar iets te doen is, bijvoorbeeld een markt of een evenement en zet daar de caravan en een partytent neer.

Zo kom ik met mensen in gesprek. Ik stel me voor en vertel wat ik doe. Daarna vraag ik mensen bijvoorbeeld hoe ze het vinden om in de buurt of wijk te wonen, of komt er een heel ander gesprek op gang. Ik heb geen vast format, ben alleen geïnteresseerd. Het is een mooie manier, waar ik al behoorlijk wat waardevolle contacten aan heb overgehouden.”

De ABCD-methode

“Ik werk met het ABCD-gedachtengoed. Dat is een Engelse afkorting die staat voor Asset Based Community Development. Het komt er op neer dat ik kijk wat er aan kwaliteiten, vaardigheden en talenten aanwezig is in buurten of wijken en probeer die met elkaar te verbinden. Het eigenaarschap blijft bij de gemeenschap, want dan is de kans van slagen het grootst.

Een voorbeeld is het fietsmaatjesproject. Dit is begonnen bij een lokale ondernemer die 15 jaar bestond en graag iets wilde terugdoen voor de gemeenschap. Hij vroeg zijn klanten: wat is jouw droom? Een van hen, Inez Plagman, zei: ‘Een DuoFiets, zodat ik met mijn vader kan fietsen’. Die fietsen zijn er wel bij zorginstellingen, maar daar mag niet iedereen gebruik van maken.

Ik kende de ondernemer nog vanuit mijn zakelijke netwerk. Hij heeft me in contact gebracht met Inez en zo is het balletje verder gaan rollen. Ik heb het landelijke netwerk fietsmaatjes.nl benaderd en inmiddels zijn we daar onderdeel van geworden in de vorm van Fietsmaatjes Brummen-Eerbeek.

Het loopt heel goed; vanochtend heb ik de 44^e vrijwilliger voor dit project ingeschreven. Bij zo’n initiatief gaat het om meer dan alleen fietsen. Doordat mensen dit samen gaan doen, leren ze elkaar kennen en weten ze elkaar vaak ook op andere manieren te vinden. Een dergelijk project is een middel om andere doelen te bereiken.”

Onderweg sta ik ergens met de caravan om te zorgen voor koffie en wat lekkers erbij. Zo kom je vanzelf weer in gesprek. Ondertussen hebben we ook een appgroep opgezet, waarin mensen afspraken maken of elkaar uitnodigen om samen te gaan rijden en waarin je mensen kunt informeren over andere activiteiten in de gemeente, zoals het Kerstdiner.”

Verkiezing Beste Buur 2024

“Vorig jaar zijn we gestart met de Verkiezing Beste Buur. Inwoners kunnen hun beste buurvrouw of buurman hiervoor nomineren. Het gaat om mensen die een bijzondere rol spelen in hun buurt, die oog en oor hebben voor de mensen in hun omgeving en hulp bieden als iemand dat nodig heeft. Wethouder Ingrid Timmer en directeur Vincent Buitenhuis van Veluwonen hebben op 28 september de prijzen uitgereikt voor de vier beste burens op de landelijke Burendag.”

Wijkkamer ‘De Goede Buur’ in de wijk De Pothof

“In De Pothof is al ruim 25 jaar een zogenaamde Wijkkamer. Die is destijds ontstaan nadat de nieuwbouw klaar was. Er werd toen een woon-/leefgemeenschap voor ouderen opgericht, met een gezamenlijke ontmoetingsruimte: ‘De Goede Buur’. Die wordt nu vooral door de direct omwonenden gebruikt, maar staat vaak leeg. Samen met het bestuur stelden we ons de vraag: hoe kunnen we deze wijkkamer beschikbaar maken voor meer mensen in de buurt?

We zijn gestart met een poging om meer mensen naar de Wijkkamer toe te trekken. Met het oog daarop hebben we een informatieochtend en -avond georganiseerd over de Voorzieningswijzer en de Bespaarhulp en vervolgens een spelletjesmiddag. Daar kwamen aardig wat mensen of af.

Vervolgens heb ik ook nog begeleidende rol gespeeld bij de vorming van het nieuwe bestuur.”

Nu verder bouwen!

“Zoals je merkt, ben ik met allerlei initiatieven tegelijkertijd bezig geweest. Zo langzamerhand krijgen bewoners en organisaties een beetje in de gaten wie ik ben en waarvoor ze mij kunnen benaderen. Leest u dit en heeft u een mooi idee? Neem dan gerust contact met me op!”

Dat kan via 0575-728417 of per e-mail: e.jonkers@welzijnbrummen.nl

BuurtBand

“Een ander voorbeeld is de BuurtBand. Dit initiatief is begonnen bij de cultuurmakelaar in de regio, Linda Arnoldus. Ze had op een landelijke dag een presentatie gezien van de BuurtBand die is bedacht door Fort van de Verbeelding. De BuurtBand is voor iedereen. Je hoeft niet muziek te kunnen maken om mee te doen, het is voor iedereen toegankelijk. Deelnemers spelen op hun eigen instrument of op batphones en schellenbomen. Wat zou het leuk zijn als we dat ook hiernaartoe kunnen halen, dacht ze.

Nadat ik met Linda in contact kwam, ben ik aan de slag gegaan met het zoeken naar ruimte, fondsenwerving en de promotie. Het is gelukt om mensen enthousiast te maken; we zijn gestart met een groep van 25 en inmiddels zitten we al op 35. De jongste is acht jaar en de oudste 91. Peter de Boer van Fort van de Verbeelding begeleidt de groepen als dirigent. Dat doet hij de eerste twee blokken in april en september, daarna stapt hij eruit en zou de BuurtBand op eigen kracht verder moeten gaan. Het belangrijkste is dat het gedragen wordt door de gemeenschap.”

Scootmobieltocht

“Een ander voorbeeld is de scootmobieltocht. Dit was een verzoek van bewoners. Ik heb uitgezocht hoe je dit kunt organiseren en of je bijvoorbeeld een vergunning nodig hebt van de gemeente en wat promotie gemaakt. Bewoners hebben verder alles zelf geregeld.

